

Analýza hospodaření obce Zděchov

Tereza Kocourková

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza Kocourková**
Osobní číslo: **M18385**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Analýza hospodaření obce Zděchov**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Vypracujte literární rešerši týkající se problematiky hospodaření obce.

II. Praktická část

- Charakterizujte obec Zděchov.
- Zpracujte analýzu hospodaření obce ve vybraných letech.
- Na základě provedené analýzy zhodnoťte hospodaření obce Zděchov a navrhněte doporučení, která povedou k jeho zlepšení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

LEE, Robert D., Ronald Wayne JOHNSON a Philip G. JOYCE. *Public budgeting systems*. Ninth edition. Burlington: Jones & Bartlett Learning, 2013, 656 s. ISBN 9781449627904.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. První vydání. Praha: Grada, 2015, 208 s. ISBN 9788024755618.

PROVAZNIKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015, 280 s. ISBN 9788024756080.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eliška Kozubíková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **15. ledna 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **18. května 2021**

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 15. ledna 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 11.6. 2021

Jméno a příjmení: Tereza Kocourková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce si klade za cíl zhodnotit finanční hospodaření obce Zděchov v letech 2017-2020. Součástí bakalářské práce je popis účetních výkazů, výpočet finanční analýzy a návrh závěrečných doporučení. Teoretická část se zabývá popisem finanční analýzy, jejími ukazateli a představuje veřejnou správu. Praktická část analyzuje finanční výkazy obce Zděchov a také zahrnuje výpočet finančních ukazatelů. Závěr obsahuje shrnutí a návrhy na zlepšení finančního řízení obce.

Klíčová slova: obec, finanční analýza, veřejná správa, účetnictví

ABSTRACT

This bachelor thesis aims to evaluate the financial management of the municipality Zděchov in the years 2017-2020. Part of the bachelor's thesis is a description of financial statements, calculation of financial analysis and proposal of final recommendations. The theoretical part deals with the description of the financial analysis, its indicators and presents public administration. The practical part analyses the financial statements of the municipality Zděchov and includes the calculation of financial indicators. The conclusion contains a summary and suggestions for improving the financial management of the municipality.

Keywords: municipality, financial analysis, public administration, accounting

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce Ing. Elišce Kozubíkové, Ph.D. za cenné rady při zpracování této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 OBEC.....	12
1.1 TYPOLOGIE OBCÍ	14
1.2 ORGÁNY OBCÍ	15
1.3 PŮSOBNOST OBCE.....	16
2 ROZPOČET OBCE	17
2.1 ROZPOČTOVÝ PROCES	17
2.2 ROZPOČTOVÁ SKLADBA	18
2.3 ROZPOČTOVÁ ODPOVĚDNOST	20
2.4 PŘÍJMY A VÝDAJE ROZPOČTU	21
3 FINANČNÍ ANALÝZA	23
3.1 ABSOLUTNÍ UKAZATELE.....	24
3.1.1 Horizontální analýza	24
3.1.2 Vertikální analýza	24
3.2 POMĚROVÉ UKAZATELE	25
3.2.1 Ukazatel autarkie.....	25
3.2.2 Ukazatel likvidity	26
3.2.3 Ukazatel aktivity	27
3.2.4 Ukazatel zadluženosti.....	27
3.3 ZDROJ DAT PRO FINANČNÍ ANALÝZU	28
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
4 OBEC ZDĚCHOV	31
4.1 OBYVATELSTVO	32
4.2 NEZAMĚSTNANOST.....	33
5 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE ZDĚCHOV.....	34
5.1 ANALÝZA MAJETKOVÉ A FINANČNÍ STRUKTURY	34
5.1.1 Majetková struktura	34
5.1.2 Finanční struktura.....	36
5.2 ANALÝZA NÁKLADŮ A VÝNOSŮ	38
5.2.1 Náklady	38
5.2.2 Výnosy	40
5.3 ANALÝZA PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	42
5.3.1 Příjmy rozpočtu	43
5.3.2 Výdaje rozpočtu	46

5.3.3	Financování	47
5.4	ANALÝZA POMOCÍ VYBRANÝCH POMĚROVÝCH UKAZATELŮ	48
6	SHRNUTÍ A ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ	54
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ	63
	SEZNAM TABULEK.....	64

ÚVOD

Bakalářská práce pojmenovaná Analýza hospodaření obce Zděchov se bude zabývat analýzou interních výkazů obce v rozmezí období 2017-2020. Rozbor dat bude proveden pomocí nástrojů finanční analýzy. Teoretická část se bude věnovat problematice veřejné správy a základnímu územnímu samosprávnému celku.

Obec představuje základní územní samosprávný celek. Mezi veřejnou a soukromou sférou existuje řada odlišností, se kterými je nutno počítat. Proto se teoretická část bude týkat především pečlivého představení obce, její typologie, obecních orgánů a rozdílů mezi výkonem vyhrazené a přenesené působnosti. Důraz bude věnován rozpočtu obce, kde budou uvedeny jednotlivé druhy rozpočtových příjmů a výdajů, jejichž analýza navazuje na teorii praktickou částí. V druhé polovině teoretické roviny bude představena podrobněji finanční analýza. V poslední části teoretického úseku budou důkladněji vyjmenovány a popsány jednotlivé účetní výkazy, které představují nezbytné zdroje pro data, ze kterých se při uskutečnění finanční analýzy čerpá. Jelikož účetní výkazy obsahují potřebné údaje pro zpracování přesné finanční analýzy, není možné se bez nich obejít.

Vědomosti, získané v průběhu studia na Univerzitě Tomáše Bati a při zpracování této práce, využiji pro analýzu hospodaření obce Zděchov. V obci žiji celý život, to je také důvodem, proč dané informace aplikuji právě na danou obec. Motivuje mě zjistit, jak obec hospodaří s vlastními i svěřenými prostředky a navrhnout tak možná řešení pro zlepšení obecního hospodaření. V úvodu praktické části bude krátce představena obec Zděchov. Částečně se také budu věnovat podílu nezaměstnaných a struktuře obyvatelstva ve vybraném období. Poté bude provedena analýza obecního rozpočtu. To znamená porovnání schválených a skutečných příjmů a výdajů. Pomocí zmíněného porovnání se zjistí, zda obec hospodaří s vyrovnaným rozpočtem, či dosáhla přebytku nebo deficitu. Na to navážou podkapitoly s podrobnější analýzou skutečných obecních příjmů a výdajů. Mimo jiné pro potřebu příjmů a výdajů bude využit závěrečný účet obce. Následovat bude analýza dat získaných z rozvahy, tedy analýza majetkové a finanční struktury, analýza nákladů a výnosů, pro které je zdrojem výkaz zisku a ztráty. Další část se již bude týkat zkoumání vybraných poměrových ukazatelů finanční analýzy a jejich zhodnocení. Konec praktické části se bude týkat shrnutí zjištěných poznatků a návržení možných řešení, jak zlepšit obecní hospodaření.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem práce je provést analýzu hospodaření obce Zděchov nacházející se v okrese Vsetín. Součástí stanoveného cíle je shrnutí získaných poznatků v průběhu zpracování analýzy v letech 2017-2020 a jejich zhodnocení a návrh možných řešení, jež by mohly vést k lepším výsledkům hospodaření obce.

V teoretické části bude přesně objasněno, čím se finanční analýza zabývá a co je jejím účelem. Také zde budou dostatečně popsány konkrétní metody finanční analýzy, mezi které patří vertikální a horizontální analýza. Následující část bude věnována jednotlivým poměrovým ukazatelům a na závěr bude řečeno, z jakých konkrétních zdrojů se potřebná data pro vytvoření finanční analýzy čerpají. Součástí bude také objasnění základních principů hospodaření obce na území České republiky.

Teoretické poznatky poté budou aplikovány na již konkrétní případ. Jak bylo zmíněno, analýza bude provedena pro obec Zděchov v období 2017-2020. Vertikální a horizontální analýza bude vytvořena jak pro majetkovou strukturu, tak i finanční. Dále také pro náklady, výnosy, příjmy a výdaje. Nutná data budou čerpána především z rozvahy obce Zděchov, výkazu zisku a ztráty a závěrečného účtu. Za každou provedenou analýzou bude následně popsán vývoj zaznamenaných dat a jejich zhodnocení.

Další úsek praktické části této bakalářské práce se věnuje především zhotovení analýzy vybraných poměrových ukazatelů. Za každým provedeným výpočtem konkrétního ukazatele bude zřetelně objasněno, jak si obec z hlediska daných výsledků vede. Doporučené i naopak velmi nepříznivé hodnoty uvedených ukazatelů budou dostatečně vysvětleny a uvedeny v části teoretické.

Následovat poté bude celkové shrnutí všech získaných informací o hospodaření obce a navrhnutí konkrétních aktů, kterými by se zastupitelstvo obce mohlo nechat inspirovat pro další období.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBEC

Veřejná správa zajišťuje nezbytné služby pro obyvatelstvo a veřejnost prostřednictvím organizací ve veřejném i soukromém sektoru. Především zabezpečují veřejné služby v rámci vzdělání, zdraví a sociální péče. Činnost veřejné správy podléhá zákonům České republiky mající výhradní postavení vůči ostatním předpisům, vyhláškám a nařízením. Výkon veřejné správy je ovlivněn i mocí soudní a výkonnou. Je nedílnou součástí státu a územní samosprávy. (Peková, Jetmar a Toth, 2019, s. 103, 225-226)

Hejduková (2015, s. 21) uvádí následující úkoly veřejné správy:

- Realizace politiky státu
- Výkon veřejné moci
- Přenos informací
- Styk s veřejností
- Zajišťování veřejných služeb
- Dodržování zákona

Česká právní nauka dělí model veřejné správy na spojený a oddělený. Oddělený neboli duální model charakterizuje jasné vytyčení pomyslné hranice mezi státní správou a samosprávou. Naproti tomu ve spojeném modelu dochází k delegování vymezeného výkonu státní správy na samosprávy. V České republice nachází své uplatnění spojený model veřejné správy, který s sebou přináší značná rizika. Není zde možné jednoznačně určit linii mezi státní správou a samosprávou, nelze určit náklady na výkon přenesené působnosti a s dostatečnou přesností přiřadit finanční prostředky příslušnému objemu přenesené působnosti. (Novotný a kol., 2017, s. 12)

Podle Wokouna a kol. (2011, s. 322) je veřejná správa České republiky složena ze dvou subsystémů – státní správy a samosprávy. Pomahač (2013, s. 55) rozdělení veřejné správy na státní správu a samosprávu dále rozšiřuje na ostatní veřejnou správu. Vyjmenované typy veřejné správy se liší nositelem výkonu veřejné správy. Státní správu vykonává stát, u samosprávy jsou nositeli územní a zájmové korporace. Nositeli ostatní veřejné správy není stát ani korporace samosprávy, ale nezávislé instituce. Typickým příkladem nezávislé instituce je centrální banka.

Státní správa tvoří základ veřejné správy a je její nezastupitelnou součástí. (Lochmannová, 2017, s. 28) Státní správu vykonává stát prostřednictvím správních úřadů. Přímými vykonavateli na celostátní působnosti jsou ministerstva a další ústřední správní úřady. Činnost přímých vykonavatelů není podřízena žádnému správnímu úřadu a jejich působnost a pravomoc je upravena kompetenčním zákonem a Ústavou České republiky. Aktuálně na území České republiky působí 14 ministerstev. Za činnost ministerstva odpovídá ministr vládě. Celkový počet ústředních správních úřadů je v současné době v České republice 17. Mezi ústřední správní úřad patří například Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nebo Správa státních hmotných rezerv. V čele stojí ředitel, vedoucí nebo předseda. Až na stanovené výjimky jsou vedoucí stejně jako ministr odpovědní vládě. Výkon se vztahuje na odborně technickou problematiku a působí na vymezené části státní správy. (Novotný a kol., 2017, s. 13; Zákon č. 2/1969 Sb.) Státní správu zpravidla konají i nepřímí vykonavatelé, na které je přenesen příslušný výkon státní správy. (Pomahač, 2013, s. 56)

Zájmová samospráva, často označována jako profesní, spojuje určitý okruh osob se společnými zájmy. Na rozdíl od územní samosprávy neexistuje její ústavní zakotvení. Zájmové subjekty ji zřizují podle zákona. (Lochmannová, 2017, s. 30) Členství v zájmové korporaci není přiděleno automaticky, ale předchází mu jednání o členství a splnění vybraných předpokladů. Všichni členové profesních komor jsou povinni jednat podle právních předpisů upravující jejich činnost i podle vnitřních předpisů vydávanými jednotlivými profesními komorami. Členství v profesních komorách je zpravidla zpoplatněno, kdy členové jsou povinni platit členské příspěvky. Mezi profesní komory s povinným členstvím patří například Česká advokátní komora a Komora auditorů České republiky. (Novotný a kol., 2017, s. 16)

Územní samospráva se člení na kraje a obce. Samosprávní celky spojuje jejich společenský i historický vývoj, územní soudržnost, ekonomická samostatnost, zabezpečování statků pro své obyvatele a pravomoc tvořit právní normy. (Káňa a Kalousková, 2019, s. 47-48)

Kraj představuje vyšší územní samosprávný celek. Mezi orgány kraje patří zastupitelstvo, rada, hejtman, krajský úřad a zvláštní orgány, které zřizuje hejtman. Orgány kraje vykonávají dvojí působnost, a to samostatnou a přenesenou. Do samostatné působnosti spadají věci v zájmu kraje a jejich občanů, zatím co přenesenou působnost lze vykonávat pouze v zákonech stanovených případech. (Zákon č. 129/2000 Sb.) Vzhledem k vybranému tématu práce, bude následující část věnována výlučně obcím.

Obec je považována za základní územní samosprávný celek. (Lochmannová, 2017, s. 31) Základními znaky vymezující postavení obcí jsou občané, území a působnost. Na území obce fungují i právnické a fyzické osoby se sídlem v obci nebo provozovnou na území obce. Obec jakožto veřejná korporace reprezentuje veřejný zájem a zájem občanů. Při výkonu funkce bere obec v potaz místní zájmy a preference. Pokud o místních záležitostech rozhoduje jiný příslušný orgán, stává se obec zpravidla účastníkem řízení nebo se alespoň může vyjádřit k rozhodnutí. Obec ve smluvních vztazích a právních úkonech jedná vlastním jménem. Za důsledky svého konání nese odpovědnost. Pečuje o rozvoj území, potřeby svých občanů ve veřejném zájmu a usměrňuje činnost subjektů působících na území obce. (Peková, Jetmar a Toth, 2019, s. 245, 249-250) Obec hospodaří se svým vlastním majetkem a finančními prostředky a sestavuje obecní rozpočet. (Provazníková, 2015, s. 27)

1.1 Typologie obcí

V kontextu základního pojmenování základního územního samosprávného celku se používá v praxi pojem „**obec**“, nicméně zákon o obcích rozlišuje další typy obcí, kterými jsou města, městyse a statutární města, o kterých pojednává aktuální podkapitola.

Města a městyse jsou velmi úzce spojená s historií. Jestliže v minulosti obec dosáhla daného statutu, je jí tento statut přidělen. Pokud obci nebyl v minulosti přidělen statut města, musí splnit zákonné podmínky. Obec s více než 3000 obyvateli se může stát městem. Městysem byla původně obec, ve které se konaly týdenní a dobytčí trhy. Pokud obec nikdy nebyla městysem, nemůže se jim již stát. Přidělení statutu města nebo městyse musí schválit předseda Poslanecké sněmovny České republiky po předchozím jednání vlády. (Malast, 2016, s. 283-284; Lochmannová, 2017, s. 31) Pokud dojde ke sloučení více než dvou obcí a alespoň jedna je městysem a žádná není městem, stává se vzniklá obec městysem. (Wokoun, 2011, s. 334)

Statutární města jsou zvláštní skupinou obcí. Mohou se dělit na městské obvody a části. Uvedené členění je zcela dobrovolné a město se může kdykoliv rozhodnout využít této možnosti, pakliže tak ještě neučinilo. Jednotlivé městské obvody a městské části řídí vlastní orgány samosprávy. Městské obvody a části hospodaří pouze s majetkem svěřeným. Obecní úřady a obecní úřady s rozšířenou působností vykonávají přenesenou působnost statutárních měst. (Novotný a kol., 2017, s. 25-26) V současné chvíli dle Zákona o obcích se na území České republiky nachází 27 statutárních měst. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

1.2 Orgány obcí

Dle Zákona o obcích patří mezi orgány obce zastupitelstvo, rada obce, starosta a obecní úřad. Jednotlivé orgány budou v této kapitole podrobně specifikovány.

Zastupitelstvo obce má nejvyšší rozhodovací pravomoc ve veřejných záležitostech obce a hospodaření s rozpočtovými prostředky. Jednotlivá rozhodnutí jsou schválena na základě prosté většiny. Členy zastupitelstva do veřejné funkce volí občané obce na čtyřleté volební období. Počet členů zastupitelstva závisí na počtu obyvatel obce. Všechna jednání jsou veřejná a musí se po dobu trvání schůze řídit jednacím řádem. Zastupitelstvo obce musí svolat schůzi alespoň čtyřikrát do roka. (Peková, Jetmar a Toth, 2019, s. 251-253)

Starosta působí jako reprezentant obce. Stejně jako členové zastupitelstva je i starosta volen na čtyřleté volební období. V případě jeho nepřítomnosti je zastoupen místostarostou. Podmínkou zvolení starosty a místostarosty je české občanství. Za výkon funkce se odpovídají zastupitelstvu. Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce. V případě, že není stanoven tajemník, zabezpečuje jeho funkci starosta. Je zaměstnavatelem pracovníků obce, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce apod. Všechny pravomoci starosty jsou uvedeny v Zákoně o obcích. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Rada obce je tvořena pěti až jedenácti členy, které tvoří maximálně třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada obce se nezřizuje, je-li v zastupitelstvu méně než 15 členů. Na rozdíl od zastupitelstva, jsou jednání rady obce v zásadě neveřejná. Je-li to nutné, mohou být přizváni nezbytní členové zastupitelstva ke schůzi rady obce, která vykonává samostatnou působnost. Na základě zákona může rada obce vykonávat nařízení i v přenesené působnosti. Mezi povinnosti rady obce patří například zabezpečení plnění schváleného obecního rozpočtu či schvalování účetní závěrky. (Peková, Jetmar a Toth, 2019, s. 253-254)

Obecní úřad je výkonný orgán obce tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem (je-li zřízen) a zaměstnanci obce. Obecní úřad provádí úkony v samostatné i přenesené působnosti. Každá obec si může zřídit výbory. Kontrolní a finanční výbor se v každé obci zřizuje povinně. Výbor pro národnostní menšinu je povinné zřídit, jestliže 10 a více procent obyvatel obce je jiné než české národnosti. (Provazníková, 2015, s. 28) Finanční výbor obzvláště kontroluje finanční a majetkové hospodaření obce. Kontrolní výbor předkládá zastupitelstvu zápis. Obsahem zápisu je kontrola usnesení zastupitelstva, dodržování právních předpisů ostatních výborů a obecního úřadu v samostatné působnosti. Výbor je kontrolou pověřen ze zákona nebo požádáním zastupitelstva. (Jsem zastupitel, 2018)

1.3 Působnost obce

Rozlišovat **vyhrazenou a přenesenou působnost** je velmi důležité z finančních i právních důvodů. Jestliže není zákonem stanoveno, o jakou působnost se jedná, má se za to, že jde o samostatnou působnost. Vyhrazenou neboli samostatnou působnost lze definovat jako výčet záležitostí stanovených zákonem, o kterých může obec sama rozhodovat a funkcí, které může samostatně vykonávat. (Provazníková, 2015, s. 29)

Hlavní činností obcí ve **vyhrazené působnosti** je péče o obyvatele a snaha o rozvoj území. Do jejich činnosti může být zasaženo pouze zákonným opatřením, které omezí rozsah jejich působnosti. Za provedení úkonů v rámci samostatné působnosti odpovídá zcela zastupitelstvo obce. (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 140) Péčí o obyvatele se rozumí zejména dostatečná informovanost, zajištění spojů, uspokojení potřeby bydlení, zdraví a vzdělání. Výkonem v rámci samostatné působnosti lze chápat především pravomoci zastupitelstva a rady obce. Mezi tyto úkony patří například schválení rozpočtu obce, závěrečného účtu obce a účetní závěrky obce, vydávání obecních vyhlášek či zřízení a zrušení výborů. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Stát prostřednictvím **přenesené působnosti** pověřuje samosprávním územním celkům k plnění jimi zadaných úloh. Plnou odpovědnost vykonání činností v rámci přenesené působnosti nese výkonný orgán obce – obecní úřad, nikoliv zastupitelstvo. (Maaytová, Ochrana, a Pavel, 2015, s. 140) Za výkon přenesené působnosti získávají obce dotace ze státního rozpočtu. Výše příspěvku je stanovena zákonem a liší se dle počtu obyvatel, rozsahu přenesené působnosti a daného roku. (Hejduková, 2015, s. 41) Přenesenou působnost lze vykonávat v základním a širším rozsahu.

Zákon o obcích rozlišuje 3 kategorie obcí dle rozsahu přenesené působnosti: **obce v základním rozsahu přenesené působnosti, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností.** (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Do výkonu přenesené působnosti spadají i obce s matričním a stavebním úřadem. Mezi úkony agendy matričních a stavebních úřadů patří zejména vydávání matričních dokladů a stavebních povolení, zápisy do matričních knih aj. Obce s pověřeným obecním úřadem zajišťují například registrační místo pro volby. V případě obcí s rozšířenou působností se jedná o vydávání občanských a řidičských průkazů a cestovních dokladů. Mimo jiné sem spadá i živnostenský úřad, který vydává živnostenská oprávnění a registr motorových vozidel a řidičů. (Jsem zastupitel, 2018)

2 ROZPOČET OBCE

Rozpočet obce je finanční plán sestavován na rozpočtový rok, který je shodný s rokem kalendářním. Při zpracování je východiskem střednědobý výhled rozpočtu. Jeho obsahem jsou příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace, včetně peněžních fondů. Pokud obec vykonává i hospodářskou činnost, sleduje se vždy odděleně od rozpočtových příjmů a výdajů obce. (Zákon č. 250/2000 Sb.)

Kontrolní funkce rozpočtu zajišťuje soulad mezi schváleným rozpočtem zastupitelstvem a jeho reálným plněním. Tato funkce zabezpečuje, že schválené prostředky jsou použity na daný účel a zároveň je s nimi nakládáno přesně tak, jak bylo schváleno. (Sedmihradská, 2015, s. 29)

Veřejné rozpočty bývají účetně vyrovnány pokaždé. Ovšem ve skutečnosti nabývá rozpočet různých forem. Rozpočet může být vyrovnaný, přebytkový a schodkový. O vyrovnaném rozpočtu hovoříme tehdy, kdy se příjmy přesně shodují s výdaji. Pokud příjmy převyšují výdaje, jedná se o přebytkový rozpočet. Řešením vzniklé situace je převedení přebytku do rezerv na příští období. Opačnou skutečností jsou výdaje převyšující příjmy. Východiskem nepříznivé situace je čerpání rezerv. (Černohorský, 2020, s. 424)

Ve veřejném sektoru fungují rozpočty zcela samostatně, nicméně existují určité vazby, kdy dochází k jejich vzájemné provázanosti. Spojovacím mostem mezi jednotlivými rozpočty jsou dotace, příspěvky a finanční výpomoci. Aby obce nemusely následně rozpočet měnit, je v praxi běžné schválení obecního rozpočtu až po schválení například krajského rozpočtu. (Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2014, s. 37)

2.1 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je složen z několika etap. Nejprve se vytvoří návrh rozpočtu, sestavený návrh zastupitelstvo projedná a schválí. Podle schváleného rozpočtu obec přes rozpočtový rok hospodaří. Pokud se hospodaření obce bude odchylovat od podoby rozpočtu schváleného zastupitelstvem je možno v rámci zákonem stanovených podmínek provést změny rozpočtu prostřednictvím rozpočtového opatření. Rozpočtový proces zahrnuje delší časový horizont, než je fiskální rok a při jeho tvorbě je kladen důraz na splnění všech rozpočtových zásad, dodržení rozpočtové skladby a zákonů o rozpočtových pravidlech. (Buchta, 2016, s. 137)

Příprava a návrh rozpočtu, první fáze rozpočtového cyklu, probíhá před začátkem rozpočtového roku. Neodmyslitelnou součástí při přípravě rozpočtu je střednědobý výhled.

Sestavuje se obvykle na dobu 2 až 5 let po uzavření smluvních vztahů a přijatých závazků. Zpracování střednědobého výhledu je pro územní samosprávné celky ze zákona povinné. Obsahem jsou informace o obecních příjmech a výdajích, závazcích a pohledávkách se splatností delší než 1 rok apod., které v souhrnu tvoří nástroj pro střednědobé finanční plánování. Zákon mimo jiné ukládá povinnost zveřejnit návrh a střednědobého výhledu a následně jeho schválenou podobu na internetových stránkách a úřední desce. (Sedmihradská, 2015, s. 37, 47; Zákon č. 250/2000 Sb.)

Změny rozpočtu se provádějí prostřednictvím rozpočtového opatření. Za změnu nelze považovat pouhý přesun mezi položkami a paragrafy uvnitř rozpočtu. Rozpočtovým opatřením je přesun rozpočtových prostředků, kdy nedochází ke změně objemu příjmů a výdajů, použití nepředvídatelných příjmů k úhradě nezajištěných výdajů, v důsledku čehož se zvýší objem rozpočtu a vázání rozpočtových výdajů za podmínky nesplnění rozpočtových příjmů, čímž se objem rozpočtu sníží. (Finanční řízení obcí, 2020)

Obsahem závěrečného účtu jsou údaje o hospodaření obce za uplynulý rozpočtový rok, tj. údaje o plnění rozpočtu dle rozpočtové skladby, hospodaření s majetkem obce a finanční operace zahrnující tvorbu a čerpání fondů. Pravomocí zastupitelstva je projednání a schválení závěrečného účtu nejpozději do poloviny následujícího kalendářního roku. Schválený závěrečný účet je zveřejněn do 30 dnů od jeho schválení a musí být veřejně přístupný až do doby schválení dalšího závěrečného účtu. (Rozpočtové hospodaření pro zastupitele, 2018)

2.2 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba závazně dělí veřejné příjmy a výdaje. Svým rozsahem pokrývá veškeré peněžní operace veřejných rozpočtů, jakožto i mimorozpočtových fondů státu, obcí a krajů, dobrovolných svazků obcí a organizačních složek zřizovaných státem, obcí nebo krajem. Na aktivity související s podnikáním subjektů územní samosprávy, operace příspěvkových organizací a podobné činnosti nemající charakter veřejných prostředků se rozpočtová skladba nevztahuje. Peněžní operace jsou příjmem peněžních prostředků na bankovní účet, tzv. inkasa a výdajem peněžních prostředků z bankovních účtů, tzv. platby. Výjimkou jsou pokladní operace, které se do příjmů a výdajů dle rozpočtové skladby promítnou až v momentě účtování s náležejícím bankovním účtem. (Provazníková, 2015, s. 100-101)

Příjmy a výdaje závazně klasifikuje rozpočtová skladba z různorodých hledisek. Podle Vyhlášky č. 323/2002 Sb. vydané Ministerstvem financí České republiky se příjmy

a výdaje dělí z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového, konsolidačního, podkladového, prostorového, nástrojového, doplňkového, programového, účelového, strukturního a transferového a zdrojového. (Ministerstvo financí, 2021)

Odpovědnostní hledisko pojímá rozpočet institucionálně a je pro obce a kraje nepovinné. **Druhové** členění třídí peněžní operace na příjmy, výdaje a financování. Představuje základní systém třídění položek dle rozpočtové skladby. Z hlediska **odvětvového** se operace třídí podle účelu, do jakých oblastí veřejného sektoru jsou prostředky rozdělovány. Nezahrnují všechny výdaje, ale pouze výdajové operace a vybrané nedaňové a kapitálové příjmy územních rozpočtů. (Wokoun, 2011, s. 200-201) Účelem **konsolidačního** hlediska je zabránit duplicitním záznamům v rámci rozpočtové soustavy. Příkladem může být převod peněžních prostředků mezi obcí a krajem. (Hejduková, 2015, s. 56) Spojením hlediska **podkladového, prostorového a nástrojového** vzniká hledisko **zdrojové**. Z hlediska **doplňkového** se jedná o třídění výdajů podle příslušnosti ke zvlášť sledovaným celkům. **Programové** hledisko upravuje třídění podle §12 a §13 dle Zákona o rozpočtových pravidlech. **Účelové** hledisko třídí výdaje na základě účelu rozpočtového přesunu. Příjmy a výdaje se za pomoci **strukturního** hlediska třídí podle strukturovaných celků. Podstatou **transferového** třídění je rozlišení přijatých i poskytnutých transferů dle účelu. (Vyhláška č. 323/2002 Sb.)

Buchta (2016, s. 48) ve své knize uvádí následující rozpočtové zásady, které lze uplatit i pro územní samosprávu:

- Zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu
- Zásada reálnosti a pravdivosti
- Zásada jednotnosti a úplnosti
- Zásada dlouhodobé vyrovnanosti
- Zásada efektivnosti, účinnosti a hospodárnosti
- Zásada publicity

Výše uvedené zásady zajišťují hospodárné a efektivní nakládání s rozpočtovými prostředky. Rozpočtová skladba závazně určuje, na jaký účel mohou být poskytnuté prostředky použity. Rozpočet by měl být sestavován na základě jeho reálného plnění a zároveň by měla být snaha o vytvoření vyrovnanosti rozpočtu. (Finanční řízení obcí, 2020)

2.3 Rozpočtová odpovědnost

Klíčovou roli při plnění rozpočtu hraje Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti z roku 2017. Daný zákon platí nejen obecně pro sektor vládních institucí, ale i jednotlivě pro stát, kraje a obce. V dlouhodobém časovém horizontu se zde uplatňuje pravidlo, že „*v dobrých časech se vytváří rezervy na časy horší.*“ K tomu, aby bylo s veřejnými prostředky vynakládáno transparentně, účelně a hospodárně stanovuje zákon 3 rozpočtová pravidla. (Finanční řízení obcí, 2020)

Výdajové pravidlo (pravidlo výdajů státního rozpočtu a státních fondů) vychází z hospodářského cyklu. Uplatňuje se zde pravidlo zmíněné v úvodu této podkapitoly. Ve fázi ekonomického růstu (expanze) se tvoří rezerva, která bude následně využita v čase ekonomické krize (recese), místo toho, aby se mimořádný příjem utratil již v rámci expanze. (Finanční řízení obcí, 2020)

Pravidlo dluhové brzdy nastává tehdy, kdy dluh veřejných institucí převyšuje 55 % nominálního hrubého domácího produktu. V tomto případě může obec na další rozpočtový rok sestavit rozpočet pouze jako vyrovnaný nebo přebytkový. Schválení schodkového rozpočtu je možné pouze v případě schopnosti uhradit vzniklý schodek prostředky z minulých let nebo návratnou finanční výpomocí. Pokud se ovšem jedná o schodek vzniklý z předfinancování nebo spolufinancování projektu z rozpočtu Evropské Unie, je možná úhrada úvěrem. Pravidlo dluhové brzdy se neuplatní je-li zhoršená bezpečnostní situace státu nebo je-li vyhlášen nouzový či válečný stav nebo stav ohrožení státu. Pravidlo se neuplatní ani tehdy, pokud výdaje na odstranění následků živelních pohrom překročí 3 % hrubého domácího produktu anebo pokud dojde k významnému zhoršení ekonomického vývoje po dobu 24 měsíců, kdy hrubý domácí produkt poklesne mezičtvrtletně o minimálně 2 % nebo za poslední čtvrtletí o minimálně 3 %. S pravidlem dluhové brzdy úzce souvisí rozpočtové provizorium. Rozpočtové provizorium nastává tehdy, jestliže zastupitelstvo obce neschválí rozpočet před 1.1. daného rozpočtového roku. Určení pravidel rozpočtového provizoria jsou zcela v kompetenci zastupitelstva. Pokud tato skutečnost nastane, v rámci režimu rozpočtového provizoria, nesmí obecní výdaje překročit 1/12 výdajů ze schváleného rozpočtu obce pro předchozí fiskální rok. Uvolnění vyšších výdajů, než je povolené, lze uplatnit pouze v případě, že se jedná o spolufinancování nebo předfinancování projektů v rámci rozpočtu Evropské Unie. (Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí, 2018; Zákon č. 23/2017 Sb.)

Dluhovým pravidlem pro místní rozpočty se rozumí hospodaření územního samosprávného celku se svými finančními prostředky, tak aby dluh obce (nebo kraje) nepřekročil hranici 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 fiskální roky. Dojde-li k překročení této hranice, je municipální jednotka ze zákona povinna v příštím kalendářním roce snížit vzniklý dluh alespoň o 5 % z rozdílu mezi výši dluhu a 60 % průměru úhrnu příjmů za poslední 4 roky. Pakliže nedojde ke snížení dluhu místního rozpočtu o alespoň minimální výši, ministerstvo dočasně omezí přísun daňových příjmů. (Zákon č. 23/2017 Sb.)

Ministerstvo financí České republiky provádí od roku 2009 monitoring hospodaření územních samosprávných celků. Účelem je sledování hospodaření obcí a krajů za pomoci různých ukazatelů. Východiskem pro vybrané ukazatele jsou finanční i účetní výkazy municipálních jednotek. Výraznou změnou prošel monitoring hospodaření územních samosprávných celků v roce 2017, kdy došlo ke změně metodiky. Záměrem provedené změny byl soulad se Zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti ze dne 17. ledna 2017. Ministerstvo považuje za nejvýznamnější 3 ukazatele, a to: **pravidlo rozpočtové odpovědnosti, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a ukazatel celkové likvidity**. Pravidlo rozpočtové odpovědnosti již bylo v aktuální podkapitole dostatečně představeno. Zbývající ukazatele budou podrobněji charakterizovány v kapitole Finanční analýza. Ministerstvo zdůrazňuje, že překročení doporučených hodnot u sledovaných ukazatelů nejsou nikterak známkou kritické finanční situace, ale pouze zaznamenává možné riziko. Prostřednictvím **MONITORU** (monitor.statnipokladna.cz) dochází ke zveřejňování účetních a finančních záznamů z oblasti státní správy i samosprávy. Jedná se o informační portál provozovaný Ministerstvem financí České republiky, který poskytuje široké veřejnosti přístup k účetním údajům. MONITOR zároveň slouží obcím k splnění povinnosti zveřejnění rozpočtu za předchozí rozpočtový rok, což vyplývá ze zákona o rozpočtové odpovědnosti. (Finanční řízení obcí, 2020; Ministerstvo financí České republiky, 2018)

2.4 Příjmy a výdaje rozpočtu

Daňové příjmy tvoří největší podíl příjmů místních rozpočtů. Jedná se zhruba o 2/3 celkových příjmů podobně jako u státního rozpočtu. U obecního rozpočtu se rozlišují 2 kategorie, a to sdílené a svěřené daně. Územní samosprávný celek nemůže nijak ovlivnit rozdělení výnosů ze sdílených daní, které se dělí mezi další úrovně veřejných rozpočtů. Daně jsou přidělovány na základě rozpočtového určení daní. Svěřené daně jsou výlučným příjmem

místních rozpočtů. Příkladem může být výnos z daně z nemovitých věcí, který spadá do rozpočtu obce dle katastrálního území, na kterém se daná nemovitost nachází. (Černohorský, 2020, s. 431)

Nedaňové příjmy plynou obci z výkonu určité činnosti. Tvoří důležitou část příjmů místních rozpočtů. Mezi tyto příjmy spadají příjmy z pronájmu majetku a příjmy z prodeje neinvestičního majetku. Dalšími zdroji obce mohou být příjmy z podnikání. Obec by však neměla nahrazovat roli podnikatele či jim konkurovat. Pokud má o určitou činnost zájem podnikatel, který ponese riziko možného neúspěchu a bude odvádět daně do veřejného rozpočtu, není důvod proč by danou aktivitu měla vykonávat obec. (Wokoun, 2011, s. 221; Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2018, s. 50)

Struktura **kapitálových příjmů** místních rozpočtů je svou strukturou identická jako struktura kapitálových příjmů státního rozpočtu. Podíl kapitálových příjmů na celkovém rozpočtu se pohybuje v rozmezí jednotek procent. Patří zde například příjmy z prodeje majetku a přijaté transfery. Zastupitelstvo musí důkladně zvážit veškeré výhody a nevýhody plynoucí z jednorázového prodeje obecního majetku. Rychlé, neuvážené prodeje mohou mít za následek menší finanční efekt než předpokládaný. (Černohorský, 2020, s. 431-432; Příručka pro člena zastupitelstva po volbách v roce 2018, s. 50)

Přijaté transfery tvoří významnou část příjmů obce. Dotace mohou být poskytnuty například z evropských fondů, ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů krajů. Přijetím veřejného prostředku se obec zavazuje zejména dodržet účel poskytnutí příspěvku a dodržení dalších závazných podmínek. (Příručka pro člena zastupitelstva po volbách v roce 2018, s. 51)

Běžné výdaje obecního rozpočtu pokrývají veškeré provozní činnosti obce. Mezi takové stále se opakující výdaje lze zařadit plat zaměstnanců obce, nákup materiálu a spotřebu energie či výdaje na opravu techniky. (Maaytová, Ochrana a Pavel, 2015, s. 48-49)

Kapitálové výdaje obsahují peněžní prostředky na investiční výstavby, nákupy staveb a pozemků. Dále sem patří výdaje na rekonstrukce budov a zařízení, které zvýší hodnotu majetku, výdaje na nákup akcií, finanční vklady do obchodních společností a investiční dotace právnickým i fyzickým osobám. (Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018, s. 53)

3 FINANČNÍ ANALÝZA

Finanční analýzu lze definovat jako proces, jejímž cílem je souhrnný rozbor dat získaných z účetních výkazů analyzovaného subjektu. Důkladné zpracování finanční analýzy slouží k účinnému řízení a rozhodování, ale také ke zjištění úspěšnosti vytyčených cílů. (Vodáková, 2013, s. 106) Finanční analýza posuzuje finanční zdraví podniku pomocí analyzování dat z minulosti, které slouží k predikci budoucího vývoje firmy. Podnik je finančně zdravý, pokud efektivně a účelně využívá své zdroje, je schopen hradit veškeré závazky a je nezávislý v rozhodování. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 85-86)

Při interpretování zjištěných výsledků je velmi důležité posouzení, pro koho je finanční analýza vypracovaná, neboť každý uživatel má jiné preference. Výsledné hodnoty slouží nejen pro interní uživatele, které bude zajímat především rentabilita podniku, ale i pro externí uživatele, v podobě bankovních institucí nebo auditorů, pro které bude rozhodující zejména ukazatel likvidity. (Knápková a kol., 2017, s. 17)

Veřejné rozpočtnictví sdílí mnoho podobností s rozpočtováním v soukromém sektoru, ale často je zapotřebí použití jiných kritérií než těch, které používají zejména soukromé organizace. Hlavním rozdílem jsou rozhodnutí ve veřejném sektoru. Jen málo rozhodnutí veřejného subjektu lze hodnotit z hlediska zisku a ztráty. Naproti tomu v soukromém sektoru se vždy bere v úvahu dlouhodobý stav zisku a ztráty. (Lee, Johnson, Joyce, 2013, s. 21)

Přestože je využití finanční analýzy silně spjato se soukromým sektorem, který se odlišuje od veřejného sektoru, stoupá využití finanční analýzy i v sektoru veřejném, kde může být za použití správně zvolených metod její interpretace velmi efektivní. Analyzovaný subjekt může na základě zjištěných dat například zhodnotit své příjmy a výdaje, posoudit vhodnost budoucího investičního projektu nebo sestavit rozbor obecního rozpočtu. Existuje řada specifik a odlišností při zpracování finanční analýzy pro veřejné subjekty, proto není možné zcela porovnat konečná data komerčního a veřejného subjektu. (Vodáková, 2013, s. 106-107)

Otrusinová a Kubičková (2011, s. 86) uvádí výčet třech základních odlišností v posuzování finančního stavu subjektu v municipální sféře. Mezi první specifikum řadí ukazatel rentability – výkonnosti. Tento ukazatel má v základní podobě výpočtu v čitateli čistý zisk. Jak již bylo zmíněno výše, hlavním cílem municipálních jednotek není tvorba zisku, a proto je nutné výpočet rentability upravit pro určitý subjekt veřejné správy. Mezi další specifikum patří ukazatel likvidity neboli schopnost hradit krátkodobé závazky. Výpočet

a interpretace je téměř identická jako v komerční sféře, pouze je zapotřebí zohlednit rozdílnosti již konkrétního subjektu jako jsou například pravidelné příjmy ze státního rozpočtu. Z toho plyne, že je zde přednější časová shoda peněžních toků než jejich objem. Třetí kritérium představuje finanční nezávislost, která umožňuje využít poměr kapitálu k cizím zdrojům, aby došlo k zachování majoritního vlastníka.

3.1 Absolutní ukazatele

Absolutní ukazatelé nalézají uplatnění především ve srovnání vývoje v čase, k čemuž slouží horizontální analýza a k procentnímu rozboru jednotlivých položek, který se provádí pomocí analýzy vertikální. (Knápková a kol., 2017, s. 71) Následující podkapitoly se proto budou zabývat podrobnějším představením jednotlivých typů analýz absolutních ukazatelů.

3.1.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza, často označovaná jako vodorovná či trendová zachycuje položky jednotlivých účetních výkazů v čase a zaznamenává jejich změnu. Vodorovná analýza může být zpracována buď mezi dvěma obdobími následujícími po sobě anebo za více účetních období, pokud je třeba širší rozhled. Prostřednictvím analýzy lze spolehlivě sledovat vývoj jednotlivých položek účetních výkazů, určit podíl vybraných hodnot na celkových aktivech a pasivech, zhodnotit vývoj struktury majetku, stabilitu kapitálu a zisku. (Scholleová, 2017, s. 167)

Podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 92) je možno provést změny vícero způsoby:

Absolutní (rozdílová) analýza se vypočte jako rozdíl mezi hodnotou položky ve 2 po sobě jdoucích obdobích. Provedením analýzy je patrné o kolik se údaje zvýšily nebo naopak snížily.

$$\text{Změna} = \text{Ukazatel}_{i+1} - \text{Ukazatel}_i$$

Podílová analýza určí, o kolik se hodnota analyzované položky zvýšila oproti předešlému období v procentech.

$$\text{Změna (\%)} = \frac{\text{Ukazatel}_{i+1} - \text{Ukazatel}_i}{\text{Ukazatel}_i} \times 100$$

3.1.2 Vertikální analýza

Hlavní rozdíl mezi horizontální a vertikální analýzou je ten, že vertikální analýza porovnává údaje z účetních výkazů pouze za jedno účetní období a udává v jaké míře se podílejí dílčí

položky na celkové položce. Základní položkou jsou nejčastěji v rozvaze aktiva a pasiva a ve výkazu zisky a ztráty tržby. Vertikální analýza měří, zda je vývoj stabilní, či dochází v jejich struktuře ke změnám. (Taušl Procházková a Jelínková, 2018, s. 139)

3.2 Poměrové ukazatele

Nespornou výhodou poměrových ukazatelů je snadná dostupnost potřebných informací, které jsou nutné pro zpracování finanční analýzy, protože veškeré údaje se nachází v účetních výkazech. Nenáročné zjištění dat má za následek, že se poměrové ukazatele staly velmi oblíbeným nástrojem finanční analýzy. Jejich výpočet představuje poměr jedné účetní položky nebo skupiny k druhé účetní položce. (Růčková, 2019, s. 56)

3.2.1 Ukazatel autarkie

Použití ukazatele autarkie je v komerční sféře velmi ojedinělé, naproti tomu nachází ukazatel své uplatnění ve veřejném sektoru, kde je považován za jeden z nejvýznamnějších měřítek míry soběstačnosti. Ukazatel autarkie je postaven na bázi výnosů a nákladů z hlavní činnosti a na bázi příjmů a nákladů.

Výsledkem výpočtu **autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů** je míra úspěšnosti analyzovaného subjektu pokrýt náklady hlavní činnosti výnosy z hlavní činnosti. V případě, že je ukazatel menší než 100 %, je subjekt ve značném riziku a znamená to, že výnosy nejsou dostačující k pokrytí všech nákladů z hlavní činnosti.

$$\text{Autarkie} = \frac{\text{Výnosy z hlavní činnosti}}{\text{Náklady z hlavní činnosti}} \times 100$$

Druhou možností výpočtu autarkie je **autarkie na bázi příjmů a výdajů**, která nacházela uplatnění před přechodem na akruální účetnictví a s tím spojeným přechodem na výpočet pomocí výnosů a nákladů z hlavní činnosti. Stejně jako první ukazatel, je tento ukazatel postaven na schopnosti subjektu pokrýt výdaje pomocí provozních příjmů. Pokud je výsledná hodnota menší než 1, výdaje převyšují provozní příjmy. Jestliže konečná hodnota nabývá hodnot značně větších než 1, má subjekt k dispozici volné prostředky, které může dále efektivně zhodnotit.

$$\text{Celková autarkie} = \frac{\text{Provozní příjmy}}{\text{Provozní výdaje}} (x 100)$$

(Vodáková, 2013, s. 128-129)

3.2.2 Ukazatel likvidity

U ukazatele likvidity je velmi důležité nezaměňovat pojmy „likvidita“, „likvidnost“ a „solventnost“, protože každý pojem má svoji definici. Likvidnost vyjadřuje schopnost majetku se přeměnit na hotovost, za co nejkratší možnou dobu. Likvidita je označení pro schopnosti transformovat celková oběžná aktiva na peněžní prostředky. Solventnost značí úspěšnost ve splácení závazků. Likvidita by neměla nabývat příliš nízkých ani vysokých hodnot. Nízké hodnoty likvidity jsou známkou nedostatečné schopnosti splácet své závazky, a naopak vysoká likvidita svědčí o zbytečně velkém množství vázaných prostředků. (Čížinská, 2018, s. 205)

Ukazatel **běžné likvidity (likvidity III. stupně)** je nejméně vypovídací ukazatel vyjadřující schopnost hradit své závazky. Důvodem je, že oběžná aktiva nejsou očištěna o málo likvidní položky pracovního kapitálu a o přechodná aktiva. Krátkodobé závazky obsahují nejen krátkodobé závazky z obchodních vztahů, ale také krátkodobé závazky k úvěrovým institucím a ostatní krátkodobé závazky. (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 100) Knápková a kol. (2017, s. 94) tvrdí, že běžná likvidita by měla v ideálním případě dosahovat hodnot 1,5 – 2,5. Pokud se oběžná aktiva rovnají krátkodobým závazkům, je výsledná hodnota 1.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Doporučovaná hodnota pro **pohotovou likviditu (likvidita II. stupně)** se pohybuje v rozmezí hodnot 1 – 1,5. Pokud se oběžná aktivita (bez nejméně likvidní položky) rovnají výši krátkodobých závazků, značí to schopnost splácet své závazky.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{(\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby})}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

(Růčková, 2019, s. 59)

Okamžitá likvidita (likvidita I. stupně) je očištěná o nelikvidní složky majetku, protože se do výpočtu zahrnují pouze nejlikvidnější položky aktiv. Pro relevantnost získaných dat je třeba posuzovat výsledky v dlouhodobém kontextu. (Růčková, 2019, s. 58) Pro okamžitou neboli hotovostní likviditu platí ideální doporučená hodnota v rozmezí hodnot 0,2 – 0,5.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Peněžní prostředky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

(Knápková a kol., 2017, s. 95)

3.2.3 Ukazatel aktivity

Cílem ukazatelů aktivity je zjištění efektivnosti využívání společnosti majetku, kterým disponuje a stanovení optimální kapitálové struktury. K určení požadovaných měřítek se využívá tzv. obratovost daného aktiva nebo doba obratu. (Nývtová a Marinič, 2010, s. 167) Ukazatele aktivity se využívají zejména v soukromém sektoru, protože jejich výpočet závisí na poměru tržeb ke zvolené položce z majetkové nebo finanční struktury rozvahy. (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 106)

Podle Scholleové (2017, s. 180-181) lze mezi ukazatele aktivity zařadit:

- Obrat aktiv
- Obrat zásob
- Doba obratu zásob
- Doba splatnosti pohledávek
- Doba splatnosti závazků

3.2.4 Ukazatel zadluženosti

Ukazatel zadluženosti informuje o tom, v jaké míře je daný subjekt zadlužen. Stanovení nákladů na vlastní kapitál v municipální sféře má jistá omezení, ale neznamená to, že účetní jednotka ve veřejném sektoru neviduje žádné náklady na vlastní kapitál. Při nejmenším existují náklady ušlé příležitosti, tzn. obětovaný výnos nerealizované příležitosti. (Vodáková, 2013, s. 119-120)

Vybrané ukazatele zadluženosti:

Celková zadluženost zobrazuje, v jaké míře jsou aktiva financována cizími zdroji. (Čižinská, 2018, s. 207). Ukazatel zadluženosti patří mezi výchozí ukazatel zadluženosti a jeho hodnota by se měla pohybovat v rozmezí 30–60 %.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Aktiva}}$$

(Knápková a kol., 2017, s. 88)

Koeficient samofinancování vyjadřuje podíl vlastního kapitálu na celkových aktivech (pasivech). Vyšší hodnota je známkou menší zadluženosti a menšího rizika při splácení dluhů, což je pro věřitele příznivé. Součet koeficientu samofinancování a ukazatele celkové

zadluženosti by měl být roven 1, proto lze koeficient samofinancování považovat za tzv. doplňkový ukazatel.

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Aktiva (Pasiva)}}$$

(Vodáková, 2013, s. 122)

Podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu vyjadřuje **míru zadluženosti**. Pokud je hodnota menší než 1, jedná se o nízkou míru zadluženosti. Na druhou stranu, pokud je hodnota cizích zdrojů vyšší než hodnota vlastního kapitálu, je výsledná hodnota větší než 1 a zadluženost je vyšší.

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

(Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 104–105)

Ukazatel **úrokového krytí** udává schopnost splácet úroky z cizího kapitálu. Potřebné hodnoty pro výpočet krytí obsahuje výkaz zisku a ztráty. Hodnota by neměla klesnout pod hranici 1, což by znamenalo, že subjekt není schopen hradit z provozní činnosti náklady na cizí zdroje. (Taušl Procházková a Jelínková, 2018, s. 147) Doporučená hodnota úrokového krytí se liší dle jednotlivých odborných autorů. Taušl Procházková a Jelínková (2018, s. 148) uvádí ve své knize jako doporučenou hodnotu 3, zatím co Knápková a kol. (2017, s. 90) pracuje s hodnotou 5, jako ideální pro ukazatel úrokového krytí.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Nákladové úroky}}$$

Zlaté pravidlo financování: Stálá aktiva by měla být kryta dlouhodobými zdroji. Pokud je výsledná hodnota nižší než 1, neschopnost splácet závazky se stává velkým rizikem. Naopak ani příliš vysoká hodnota není žádoucí. V takovém případě dochází k překapitalizování.

$$\text{Krytí stálých aktiv dlouhodobými zdroji} = \frac{\text{Vlastní kapitál} + \text{Dlouhodobé cizí zdroje}}{\text{Stálá aktiva}}$$

(Knápková a kol., 2017, s. 91)

3.3 Zdroj dat pro finanční analýzu

Základními zdroji dat pro finanční analýzu jsou interní účetní výkazy. Předpokladem pro sestavení kvalitní a relevantní finanční analýzy jsou bezchybná a úplná data obsažená ve výkazech účetní závěrky. Pro ucelená data lze využít i údaje z oficiálních ekonomických statistik. (Knápková a kol., 2017, s. 18) Účetní výkazy municipálních účetních jednotek

se liší pouze nepatrnými rozdíly, jako je změna názvosloví nežli odlišný význam účetní položky. (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 89)

Rozvaha poskytuje přehled o majetkové a finanční struktuře k určitému datu. Bilanční pravidlo zajišťuje rovnost debetní a kreditní strany. Podle data sestavení se rozlišuje počáteční, konečná a mimořádná rozvaha. Pro efektivní řízení je možné porovnat rozvahu za vícero účetních období a učinit krátkodobá i dlouhodobá opatření. (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2019, s. 44-45)

Rozvaha poskytuje uživatelům účetních výkazů pouze konečný stav výsledku hospodaření bez možnosti získat další informace, jak k danému výsledku došlo, co bylo jeho příčinou. Kdežto **výkaz zisku a ztráty** blíže specifikuje položky, které přispěly k tvorbě výsledku hospodaření běžného období, přičemž platí, že výše výsledku hospodaření musí být vždy stejná v rozvaze i ve výkazu zisku a ztráty. Nákladové položky jsou ve výkazu označeny pomocí písmen, a naopak číslce vymezují výnosy. (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 240)

Výkaz cash flow zachycuje peněžní toky v průběhu účetního období a zároveň popisuje příčiny jejich změn. Cash flow lze využít při hodnocení finanční stability, hodnocení efektivnosti investičního projektu, ale také při sestavování finančních výhledů. Přehled o peněžních tocích je možné sestavit pomocí dvou metod. Přímá metoda je založena na rozdílu příjmů a výdajů z hlavní činnosti. Nepřímá metoda zaznamenává změny položek v rozvaze a dělí cash flow na provozní, investiční a finanční. Provozní činnost lze definovat jako hlavní výdělečnou činnost. Investiční cash flow zahrnuje především výdaje na pořízení a vyřazení stálých aktiv a finanční činnost zachycuje změny ve výši a struktuře vlastního kapitálu. (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2019, s. 167-169)

Přehled o změnách vlastního kapitálu zachycuje, jak se vlastní kapitál v daném účetním období mění. Konečný stav vlastního kapitálu může ovlivnit řada faktorů, jako například změny výsledku hospodaření, operace, které se promítnou ve fondech účetní jednotky, vklady vlastníků, oceňovací rozdíly, kurzové rozdíly nebo dotace. Výkaz přehledně znázorňuje zvýšení a snížení stavu jednotlivých položek vlastního kapitálu a vysvětluje příčiny jejich změn. (Máče, 2019, s. 558)

Příloha je nezbytná součást účetní závěrky doplňující informace obsažené v základních účetních výkazech. Mezi informace obsažené v příloze účetní závěrky patří například představení účetní jednotky, výčet dlouhodobých pohledávek, použité způsoby oceňování majetku a závazků. (Šteker a Otrusinová, 2016, s. 244-245)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 OBEC ZDĚCHOV

Obec Zděchov se rozprostírá u hranic se Slovenskou republikou v okrese Vsetín mezi čtyřmi vrcholy pohoří Javorníků. Díky své poloze se jedná o 4. nejvýše položenou obec na Valašsku. Katastr obce spadá pod Chráněnou krajinnou oblast Beskydy. Přibližně polovinu plochy zabírají lesní porosty, které jsou v hojně míře tvořeny uměle vysazenými monokulturami. Počátky obce se píšou již z kraje 16. století. Díky hotelu Klímek, který nechal postavit malíř Ludvík Klímek, byl Zděchov v minulém století centrem turistického ruchu v regionu. (Obec Zděchov, 2021)

Přestože se jedná o relativně malou neprůjezdnou obec, občanská vybavenost v obci je na velmi dobré úrovni. Obec zřizuje Základní školu a Mateřskou školu Zděchov. Zajímavostí je, že zastupitelstvo obce udělilo čestné občanství ředitelce mateřské školy, která v obci působila 42 let. V obci se dále nachází obchod s potravinami, místní knihovna a pobočka České pošty. Provoz poštovních služeb funguje pod vedením obce, neboť Česká pošta upustila od provozování pobočky v obci z důvodu ekonomické nevýhodnosti. Na druhou stranu v obci již neordinuje praktický, ani zubní lékař a je nutné dojíždět do sousedních vesnic. Co se týče pohostinství, nachází se v obci 2 restaurační zařízení. Obci z těchto zařízení plynou příjmy z pronájmu – jak bude zmíněno v následující kapitole této práce. Dále se v obci nachází koupaliště a lyžařský vlek. V roce 2010 došlo k dokončení razantní rekonstrukce koupaliště. V průběhu uplynulých let se stále jedná o největší investici v obci. V areálu je vybudováno malé gastronomické zařízení pro rychlé občerstvení, které obec, podobně jako restaurační zařízení, pronajímá. Provozní chod koupaliště je však zcela pod vedením obce.

Mezi obecní symboly patří znak, vlajka, dekret a pečeť obce. Znak obce má tvar erbu. Po stranách se nachází větve jalovce s plody. Důvodem vyobrazení jalovce obecného je jeho výskyt na katastrálním území obce. Zelené vrcholy v dolní části znaku charakterizují valašskou krajinu. Uprostřed znaku je modrý pruh, který symbolizuje nebe a vodu. V něm je ještě vykreslený květ kopretiny (sedmikrásky). Daná rostlina se vyskytuje i na pečeti obce. V současné době se však vedou spory, zda se jedná skutečně o květ kopretiny nebo sedmikrásky. Doposud nebyly nalezeny žádné důkazy dosvědčující, o kterou rostlinu se jedná, a tak to vždy záleží na subjektivních pocitech. Obrázek č. 1 vyobrazuje znak obce Zděchov.

Obrázek 1 Znak obce Zděchov

Zdroj: Obec Zděchov, 2021

4.1 Obyvatelstvo

V tabulce č. 1 jsou uvedeny údaje vždy k poslednímu dni příslušného roku. Počet obyvatel se od roku 2017 do roku 2018 zvýšil o 9 obyvatel. Daný nárůst byl v průběhu vybraných let nejrazantnější. Zároveň, díky zmíněnému nárůstu, eviduje obec v roce 2018 největší počet obyvatel. Mezi lety 2018-2019 došlo k rekordnímu poklesu o 14 obyvatel. Celkový počet obyvatel ve všech analyzovaných letech tvoří z větší poloviny ženy. Struktura obyvatel je v průběhu let téměř identická, kdy ženy tvoří zhruba 53 % a muži zbylých 47 %. Průměrný věk obyvatel obce Zděchov má kolísavý trend a v posledním roce dosahuje v rámci uvedených 4 let doposud nejvyšší zaznamenané hodnoty. Zhruba 70 % obyvatel tvoří věková skupina 15-64 let. U dané věkové skupiny lze pozorovat mírný klesavý trend. Druhou nejpočetnější skupinou je věková kategorie 65 let a více, která je charakteristická stoupajícím trendem. Nejméně hojnou skupinou jsou poté obyvatelé ve věku 0-14 let.

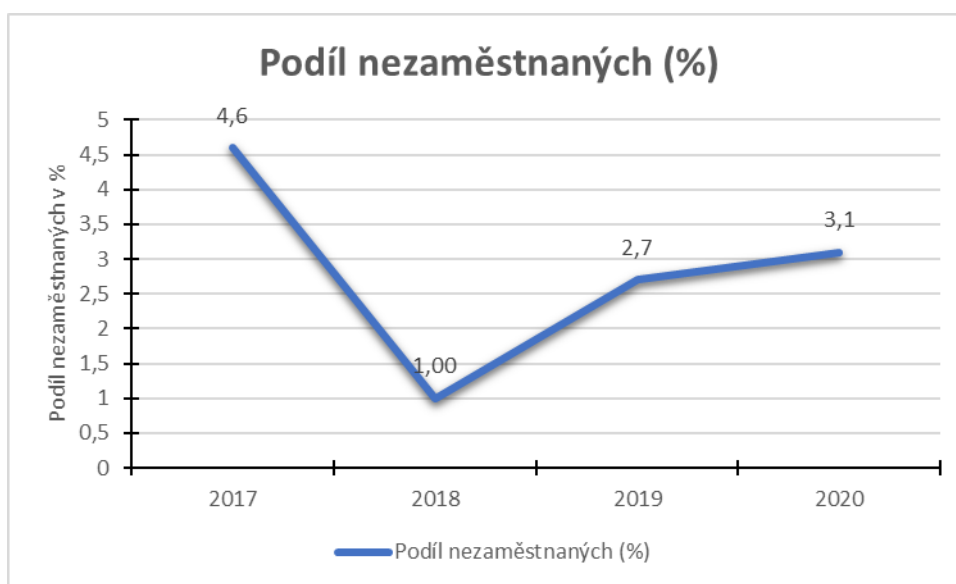
Tabulka 1 Stav obyvatel

	2017	2018	2019	2020
Počet obyvatel	581	590	576	570
z toho muži	271	275	270	264
ženy	310	315	306	306
ve věku (let) 0-14	69	77	78	77
15-64	408	407	388	380
65 a více	104	106	110	113
Průměrný věk	43,5	42,6	44	44,5

Zdroj: ČSÚ; vlastní zpracování

4.2 Nezaměstnanost

Níže uvedený graf zobrazuje procentuální podíl nezaměstnaných osob obce Zděchov v letech 2017-2020 k poslednímu dni vybraného roku. Nejvyššího podílu nezaměstnaných bylo dosaženo ihned v prvním sledovaném roce s hodnotou 4,6 %. Této ani vyšší hodnoty obec v následujících letech již nedosáhla. Mezi lety 2017-2018 zachycuje křivka grafu razantní propad podílu na rekordní hodnotu 1,00 %. K prudkému poklesu také přispívá fakt, že v prvním sledovaném roce byl podíl nezaměstnaných ze všech vybraných let největší. Od roku 2018 nabývá podíl nezaměstnaných osob stále vyšších hodnot, kdy v posledním analyzovaném roce tvoří 3,1 %.

Obrázek 2 Podíl nezaměstnaných

Zdroj: MPSV; vlastní zpracování

5 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE ZDĚCHOV

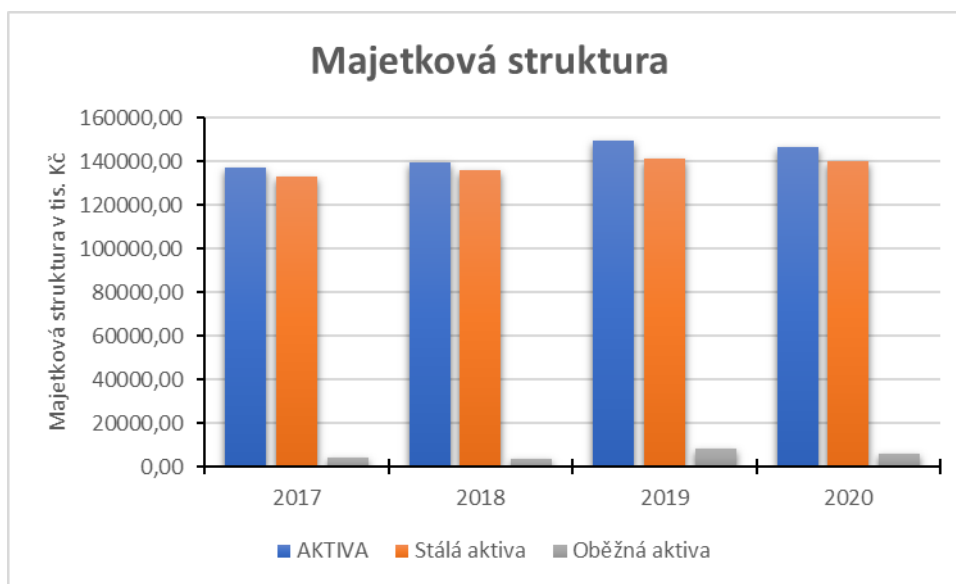
Uvedená kapitola si klade za cíl posoudit hospodaření obce Zděchov ve vybraných letech 2017-2020. Nejprve bude následovat analýza dat získaných z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Poté bude podrobněji zkoumána příjmová a výdajové stránka obce. Na závěr budou provedeny výpočty u vybraných poměrových ukazatelů finanční analýzy.

5.1 Analýza majetkové a finanční struktury

V aktuální podkapitole bude provedena vertikální a horizontální analýza majetkové a finanční struktury. Jako zdroj dat slouží rozvaha obce ve vybraných letech. Cílem je také zhodnotit strukturu aktiv a pasiv i posoudit jejich vývoj.

5.1.1 Majetková struktura

V prvních třech zkoumaných letech je hodnota **bilanční sumy** charakteristická stoupajícím trendem. Zmíněný stoupající trend je mezi posledními vybranými lety nahrazen klesající tendencí. Přestože došlo v roce 2020 k poklesu, dosahuje obec v uvedeném roce, stále velmi příznivých výsledků. Uvedený vývoj podrobně zachycuje tabulka č. 2 a č. 3. Mimo jiné majetkovou strukturu obce popisuje i následující graf.

Obrázek 3 Majetková struktura

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Na celkové výši **majetku obce** Zděchov se v analyzovaných letech 2017-2020 nejvíce podílí **stálá aktiva**, která tvoří více než 94 %. Dlouhodobý majetek je z převážné části tvořen **dlouhodobým hmotným majetkem**. Markantní podíl dlouhodobých hmotných aktiv

na celkových aktivech se příliš nemění a jeho hodnota v průběhu uvedených 4 let zůstává stále stejně významná. Výrazně se ani nemění struktura jednotlivých položek, které tvoří konečnou sumu dlouhodobého hmotného majetku. Na této výši se nejvíce podílí položka stavby – konkrétně jiné inženýrské sítě a zmenší částí položka pozemky – konkrétně lesní pozemky. **Dlouhodobý finanční majetek** tvoří zbylou část dlouhodobých aktiv v prvních dvou vybraných letech. Změna hodnot dlouhodobého finančního majetku je velmi zajímavá, neboť zmíněný majetek nabývá vždy ve 2 po sobě následujících letech naprosto totožné výše. V letech 2017 a 2018 obec neeviduje žádný **dlouhodobý nehmotný majetek** v netto hodnotě. Pouze v roce 2019 a 2020 lze pozorovat z majetkové struktury obce zanedbatelnou částku, která se na vývoji celkové výše stálých aktiv takřka nepodílí.

Oběžná aktiva nabývají nestálých hodnot, jejich vývoj je možno charakterizovat jako kolísavý. Nejvyššího podílu dosahuje oběžný majetek v roce 2019, kdy došlo k nárůstu o zhruba 128 % oproti předešlému roku. Příčinou výrazné změny byly vyšší hodnoty krátkodobých pohledávek spadajících do oběžného majetku až o 147 %. Jak bude dále zmíněno v této práci, v podkapitole Analýza pomocí vybraných poměrových ukazatelů, za zvýšením stojí především položka dohadné účty aktivní. Rozdíl mezi celkovou částkou krátkodobých pohledávek a položkou dohadné účty aktivní tvoří poté odběratelé, krátkodobé poskytnuté zálohy, pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi a ostatní krátkodobé pohledávky. Podíl **zásob** na výši oběžných aktiv je nepatrný. V průběhu analyzovaného období se struktura zásob takřka nemění a platí pro všechny roky, že výše zásob je tvořena materiálem a zbožím na skladě. Hodnota zásob postupně každoročně klesá. Až v posledním vybraném roce dochází k nárůstu hodnoty o více než 100 % na 52 tis. Kč. Uvedená částka je zároveň nejvyšší zaznamenanou hodnotou v rámci zkoumaného období. Na výši **krátkodobého finančního majetku** se z největší části podílí hodnota položky základní běžný účet územních samosprávných celků. Vývoj krátkodobého finančního majetku lze hodnotit jako kolísavý. Mezi lety 2017 a 2018 dochází k propadu výše krátkodobého finančního majetku o necelých 40 %. Zmíněný pokles zapříčinil, že obec eviduje v druhém analyzovaném roce vůbec nejnižší částku krátkodobého finančního majetku v průběhu celého zkoumaného období. V následujících letech je však propad vyvážen a krátkodobý finanční majetek dosahuje stále vyšších hodnot. Na výši krátkodobého finančního majetku se kromě běžného účtu územních samosprávných celků podílí mimo jiné i ceniny, které však dosahují zanedbatelných částek ve výši maximálně 1,11 tis. Kč.

Tabulka 2 Majetková struktura

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
AKTIVA	137 112,32	139 752,66	149 519,79	146 460,42
Stálá aktiva	132 861,62	136 076,33	141 135,91	140 459,06
DNM	0,00	0,00	14,72	13,50
DHM	127 885,62	131 100,33	136 215,19	135 539,56
DFM	4 976,00	4 976,00	4 906,00	4 906,00
Oběžná aktiva	4 250,70	3 676,32	8 383,88	6 001,37
Zásoby	35,42	27,65	25,14	52,06
Krátkodobé pohledávky	2 877,72	2 813,45	6 952,53	2 621,77
KFM	1 337,56	835,22	1 406,20	3 327,53

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 3 Vertikální a horizontální analýza majetkové struktury

%	2017	2018	2019	2020	18/17	19/18	20/19
AKTIVA	100,00	100,00	100,00	100,00	1,93	6,99	-2,05
Stálá aktiva	96,90	97,37	94,39	95,90	2,42	3,72	-0,48
DNM	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	-8,33
DHM	93,27	93,81	91,10	92,54	2,51	3,90	-0,50
DFM	3,63	3,56	3,28	3,35	0,00	-1,41	0,00
Oběžná aktiva	3,10	2,63	5,61	4,10	-13,51	128,05	-28,42
Zásoby	0,03	0,02	0,02	0,04	-21,94	-9,06	107,09
Krátkodobé pohledávky	2,10	2,01	4,65	1,79	-2,23	147,12	-62,29
KFM	0,98	0,60	0,94	2,27	-37,56	68,36	136,63

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

5.1.2 Finanční struktura

Na **zdrojích krytí** obce Zděchov se v období 2017-2020 nejvýznamněji podílí **vlastní kapitál**, o čemž svědčí následující tabulky. Ten tvoří až 90 % z celkové hodnoty pasiv. Vlastní kapitál je poté složen převážně z položky jmění účetní jednotky. Zbylou část vlastních zdrojů obce pokrývá výsledek hospodaření. Obec v žádném roce ze zkoumaného období neneviduje fondy účetní jednotky. K hodnotě položky jmění účetní jednotky přispívají zejména transfery na pořízení dlouhodobého majetku a také samotné jmění účetní jednotky. Výše jednotlivých položek se v průběhu let příliš nemění. Obec Zděchov dosáhla v každém

účetním období kladného výsledku hospodaření. V žádném z analyzovaných let obec nevykazuje hospodářskou činnost. Výsledek hospodaření je tedy pouze z činnosti hlavní. Na celkové sumě výsledku hospodaření se v celém analyzovaném období podílí z více než 84 % výsledek hospodaření předcházejících účetních období. Zbylá část je poté tvořena výsledkem hospodaření běžného účetního období. V žádném z uvedených let obec nevykázala výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení. V podkapitole Analýza nákladů a výnosů bude vývoj výsledku hospodaření běžného účetního období podrobněji okomentován.

Cizí zdroje představují druhou položku přispívající k hodnotě pasiv. Jejich výše v porovnání s vlastním kapitálem není tak značná. Zatím co vlastní zdroje tvoří 90 % výše pasiv, zbylých 10 % vytváří právě cizí zdroje. Rezervy se na výši cizích zdrojů podílí pouze v zanedbatelné výši. V roce 2017 dokonce obec nevykazuje žádné rezervy. V následujícím roce dochází k nárůstu hodnoty rezerv na 300 tis. Kč a každý rok se jejich hodnota pravidelně zvyšuje o dalších 150 tis. Kč. Dlouhodobé závazky jsou z převážné části tvořeny dlouhodobými úvěry. Výše dlouhodobých závazků je skoro totožná jako hodnota položky dlouhodobé úvěry. Minimálním rozdílem mezi těmito položkami je pouze nepatrná výše položky ostatní dlouhodobé závazky. Vývoj dlouhodobých závazků je, stejně jako vývoj krátkodobých závazků, kolísavý. Na rozdíl od struktury dlouhodobých závazků, obec v rámci krátkodobých závazků nevykazuje žádné krátkodobé úvěry a na hodnotě dané položky se nejvíce podílejí krátkodobé přijaté zálohy na transfery.

Tabulka 4 Finanční struktura

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
PASIVA	137 112,32	139 752,66	149 519,79	146 460,42
VK	122 973,01	125 962,21	132 349,20	135 001,98
Jmění účetní jednotky	98 846,24	99 733,69	103 754,73	103 175,63
Výsledek hospodaření	24 126,77	26 228,52	28 594,47	31 826,35
Cizí zdroje	14 139,31	13 790,45	17 170,59	11 458,44
Rezervy	0,00	300,00	450,00	600,00
Dlouhodobé závazky	10 260,95	8 282,21	14 303,47	7 795,34
Krátkodobé závazky	3 878,36	5 208,23	2 417,12	3 063,10

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 5 Vertikální a horizontální analýza finanční struktury

%	2017	2018	2019	2020	18/17	19/18	20/19
PASIVA	100,00	100,00	100,00	100,00	1,93	6,99	-2,05
VK	89,69	90,13	88,52	92,18	2,43	5,07	2,00
Jmění účetní jednotky	72,09	71,36	69,39	70,45	0,90	4,03	-0,56
Výsledek hospodaření	17,60	18,77	19,12	21,73	8,71	9,02	11,30
Cizí zdroje	10,31	9,87	11,48	7,82	-2,47	24,51	-33,27
Rezervy	0,00	0,21	0,30	0,41	0,00	50,00	33,33
Dlouhodobé závazky	7,48	5,93	9,57	5,32	-19,28	72,70	-45,50
Krátkodobé závazky	2,83	3,73	1,62	2,09	34,29	-53,59	26,73

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

5.2 Analýza nákladů a výnosů

Dále bude provedena analýza dat získaných z výkazu zisku a ztráty, tedy nákladů a výnosů. Aktuální kapitola bude obsahovat detailní popis vývoje nákladů a výnosů, a také bude zpracována vertikální a horizontální analýza.

5.2.1 Náklady

Nejpříznivější hodnoty **nákladů** dosáhla obec hned v prvním sledovaném roce. Naopak nejvyšší zaznamenanou hodnotu eviduje územní samosprávný celek v posledním zkoumaném období, a to v roce 2020. Na zvýšené částce se ve značné míře podílela položka opravy a udržování. V daném roce došlo k rekonstrukci obecních bytů, jež měla za následek vyšší náklady, než se předpokládalo.

Náklady z činnosti tvoří ve všech letech více než 86 % z celkových nákladů obce. V průběhu vybraného období zůstávají náklady z činnosti nejvíce podílející se položkou na nákladech obce. Finanční náklady, náklady na transfery a daň z příjmů se na sumě nákladů podílejí již z menší části. Svou strukturou jsou si náklady z činnosti ve vybraném období velmi podobné. Mezi společné položky podílející se ve významné míře na celkové hodně uvedených nákladů patří především mzdové náklady, ostatní služby a odpisy dlouhodobého majetku. Výjimkou je rok 2020, kdy obec vynaložila prostředky na rekonstrukci obecních

bytů. Další výjimku tvoří rok 2018 se zaznamenanými náklady na prodaný dlouhodobý majetek ve výši 2 339,64 tis. Kč.

Druhou největší položku tvoří **náklady na transfery**. Zmíněné náklady jsou tvořeny v plné výši položkou náklady vybraných místních vládních institucí na transfery. Výše daných nákladů na transfery se každoročně zvyšuje, pouze v posledním roce došlo k poklesu o zhruba 0,5 %. Na výši celkových nákladů se taktéž podílejí **finanční náklady**. Ty jsou především tvořeny úroky, jejichž výše dosahuje stále kolísavých hodnot. V roce 2019 obec ještě vykázala náklady na prodané cenné papíry a podíly v hodnotě 70 tis. Kč a v roce 2018 náklady z přecenění reálnou hodnotou. Zbylou část tvoří **daň z příjmů**. V této položce lze v uvedených letech pozorovat klesající trend, který je mezi posledními dvěma obdobími nahrazen zvýšením hodnoty až o 84 %. Následující tabulky zachycují vývoj nákladů obce.

Tabulka 6 Struktura náklady

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
NÁKLADY	13 484,69	17 678,99	16 147,88	18 664,97
Náklady z činnosti	11 672,44	15 670,37	14 152,43	16 549,38
Finanční náklady	192,93	436,83	397,57	230,67
Náklady na transfery	1 095,87	1 183,86	1 249,10	1 241,84
Daň z příjmů	523,45	387,92	348,78	643,08

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 7 Vertikální a horizontální analýza nákladů

%	2017	2018	2019	2020	18/17	19/18	20/19
NÁKLADY	100,00	100,00	100,00	100,00	31,10	-8,66	15,59
Náklady z činnosti	86,56	88,64	87,64	88,67	34,25	-9,69	16,94
Finanční náklady	1,43	2,47	2,46	1,24	126,42	-8,99	-41,98
Náklady na transfery	8,13	6,70	7,74	6,65	8,03	5,51	-0,58
Daň z příjmů	3,88	2,19	2,16	3,45	-25,89	-10,09	84,38

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

5.2.2 Výnosy

Hodnota **výnosů** obce Zděchov nabývá nestálých hodnot v průběhu vybraných let. Stejně jako u nákladů, kdy obec dosáhla jejich nejvyšší hodnoty v roce 2020, i výnosy dosahují v tomto analyzovaném roce svého nejvyššího podílu. Nejvíce se podílející položkou na výši výnosů jsou ve všech letech **výnosy ze sdílených daní a poplatků**. Daná výše vykazuje stoupající trend až do roku 2019. Nejvýznamnější položku na výnosech ze sdílených daní a poplatků tvoří výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty. Značný vliv na sumarizovanou hodnotu výnosů ze sdílených daní a poplatků mají i daně z příjmů fyzické a právnické osoby. Pouze v jediném roce (2017) převyšují výnosy z příjmů právnické osoby příjmy z fyzické osoby.

Výnosy z činnosti představují další důležitou položku ve struktuře výnosů. Podobně jako výnosy ze sdílených daní a poplatků, tak i výnosy z činnosti značně přispívají k hodnotě celkových výnosů. Na daných výnosech se z větší části zejména podílí výnosy z prodeje vlastních výrobků. V roce 2018 dosahují nejvyšší hodnoty z důvodu výnosů z prodeje dlouhodobého hmotného majetku (kromě pozemků), které obec eviduje ve velmi významné míře pouze v jediném roce. Prodej obecního majetku a vlastních výrobků obce bude podrobněji analyzován v následující podkapitole.

Výše **výnosů z transferů** ve vybraných letech kolísá. **Finanční výnosy** se ze všech druhů výnosů podílejí na celkových výnosech pouze nepatrným podílem. V průměru jejich podíl na výnosech činí necelá 3 %. Nejvyšší hodnoty dosahují ve 2. sledovaném roce. Za příčinou neobvykle vyšší hodnoty stojí evidence položky výnosy z přecenění reálnou hodnotou. V roce 2019 se na výši finančních výnosů podílí zejména výnosy z prodeje cenných papírů a podílů. V posledním zkoumaném období eviduje obec pouze úroky. Tabulky č. 8 a č. 9 popisují vývoj výnosů obce.

Tabulka 8 Struktura výnosů

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
VÝNOSY	17 334,06	19 780,74	18 513,83	21 896,85
Výnosy z činnosti	5 721,68	8 205,26	5 150,33	6 951,58
Finanční výnosy	45,84	1 113,12	930,51	0,90
Výnosy z transferů	3 852,78	2 059,51	3 190,92	6 418,30
Výnosy ze sdílených daní a poplatků	7 713,76	8 402,85	9 242,07	8 526,07

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 9 Vertikální a horizontální analýza výnosů

%	2017	2018	2019	2020	18/17	19/18	20/19
VÝNOSY	100,00	100,00	100,00	100,00	14,11	-6,40	18,27
Výnosy z činnosti	33,01	41,48	27,82	31,75	43,41	-37,23	34,97
Finanční výnosy	0,26	5,63	5,03	0,00	2328,25	-16,40	-99,90
Výnosy z transferů	22,23	10,41	17,24	29,31	-46,54	54,94	101,14
Výnosy ze sdílených daní a poplatků	44,50	42,48	49,92	38,94	8,93	9,99	-7,75

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Obec Zděchov v uvedených letech nevykázala žádnou hospodářskou činnost. Níže uvedený graf tedy popisuje vývoj výsledku hospodaření pouze z hlavní činnosti obce. Je patrné, že v daném období vykazuje kolísavý charakter. Nejvyšší hodnoty výsledku hospodaření dosáhla obec hned v prvním sledovaném roce s hodnotou 3 849, 37 tis. Kč. V následujícím roce poté dochází k ráznému poklesu. Zmíněný pokles je však ojedinělou situací a v následujících letech nabývá výsledek hospodaření stoupajícího charakteru. V roce 2019 roce dochází k nevelkému zvýšení, zatím co mezi posledními vybranými lety je nárůst významnější.

Obrázek 4 Výsledek hospodaření běžného účetního období

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

5.3 Analýza příjmů a výdajů

Obec Zděchov v žádném z uvedených let nepracuje s vyrovnaným rozpočtem. Vývoj schválených i skutečných příjmů je nestálý. Oba druhy příjmů dosáhly nejnižší hodnoty v prvním sledovaném období, a naopak v posledním období tvoří nejvyšší zaznamenanou část. Rozpočtové výdaje jsou oproti obecním příjmům charakteristické jednoznačným stoupajícím trendem až do roku 2019. Poté následuje, u schválených i skutečných výdajů, pokles hodnoty (viz tabulky č. 10 a č. 11).

V prvních dvou analyzovaných letech jsou **schválené příjmy** vyšší než **schválené výdaje**. Z daného tvrzení vyplývá, že zastupitelstvo obce schválilo přebytek rozpočtu. Daného předpokládaného příznivého přebytku bohužel ve skutečnosti v roce 2017 nebylo dosaženo. Naopak došlo k převyšující hodnotě výdajů nad skutečnými příjmy, a tak obec vykázala deficit rozpočtu ve výši 1 108,81 tis. Kč. V dalším období nastala již příznivější situace. Skutečné příjmy dosáhly vyšší hodnoty, než se původně předpokládalo, a to o necelých 5 %. Přestože skutečné výdaje dosáhly vyšší hodnoty oproti výdajům schváleným, dostal se rozpočet do přebytku. Předposlední analyzované období (2019) lze vyhodnotit jako nejméně příznivé. Skutečné příjmy byly nižší než příjmy schválené, a zároveň výdaje ve skutečnosti převýšili hodnotu původně schválených výdajů. Obecní rozpočet se tak dostal do zatím nejvyššího deficitu v rozmezí vybraných let. Příčinou menší výše skutečných příjmů oproti příjmům schváleným, bylo dosažení značně nižší hodnoty v oblasti kapitálových příjmů a přijatých transferů. Nejlepších výsledků bylo dosaženo v posledním vybraném roce (2020). V daném roce byl schválen přebytek ve výši 5 479,00 tis. Kč. Ve skutečnosti vykázal obecní rozpočet přebytek o zhruba 50 % větší, než byl původně schválen. Jak již bylo řečeno, jedná se o vůbec nejpříznivější konečnou hodnotu rozpočtu obce v průběhu analyzovaných let. K neobvykle vysoké příjmové stránce obce přispěly zejména přijaté transfery.

Tabulka 10 Schválený rozpočet

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
Příjmy	16 791,20	19 807,00	19 041,80	22 534,90
Výdaje	16 223,20	17 778,00	21 641,80	17 055,90
SALDO	568,00	2 029,00	-2 600,00	5 479,00

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 11 Skutečný rozpočet

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
Příjmy	17 575,52	20 717,59	17 848,09	26 519,75
Výdaje	18 684,34	19 327,82	23 353,67	18 263,94
SALDO	-1 108,81	1 389,78	-5 505,58	8 255,81

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

5.3.1 Příjmy rozpočtu

Výrazný vliv na hospodaření obcí v roce 2020 měla pandemie způsobená onemocněním COVID-19 a zrušení tzv. superhrubé mzdy. Uvedené skutečnosti měly za následek pokles daňových příjmů. Na druhou stranu obce vykázaly vyšší hodnoty v položce přijatých transferů, kdy obce přijaly jednorázový kompenzační bonus.

Níže uvedené tabulky zachycují vývoj skutečných rozpočtových příjmů obce Zděchov v letech 2017-2020. Průběh příjmové stránky obce se dá charakterizovat jako kolísavý. Obec eviduje ve vyznačených letech nejvyšší hodnotu skutečných příjmů v roce 2020 s výší 26 519,75 tis. Kč. V prvním sledovaném roce dosahují rozpočtové příjmy vůbec nejnižší zaznamenané hodnoty v průběhu daných let. Poté dochází k nárůstu o necelých 18 %. Stoupající trend, avšak mezi následujícími lety 2018 a 2019, nahradil pokles hodnoty o zhruba 14 %. Jelikož zachycený nárůst byl vyšší než pokles mezi posledními sledovanými lety, dosahuje konečná hodnota v roce 2019 stále vyššího podílu oproti roku 2017, kdy hodnota příjmů dosáhla nejnižšího zaznamenaného výsledku.

V prvních třech vybraných letech je na první pohled patrný razantní podíl **daňových příjmů** na celkových obecních příjmech. Ve všech vybraných letech zůstává zachována významná výše daňových příjmů. Procentuální podíl daňových příjmů na celkových příjmech se v průběhu sledovaných let pohybuje v rozmezí zhruba 33-54 %. Nejmenší podíl je zachycen v roce 2020. Uvedená skutečnost byla způsobena velmi výrazným zvýšením hodnoty přijatých transferů. Charakter daňových příjmů lze hodnotit až do roku 2019 jako stoupající. V roce 2020 dochází poté k poklesu o necelých 8 %. Přestože v průběhu let 2017-2019 je hodnota daňových příjmů každoročně vyšší oproti předchozímu období, podíl na celkových příjmech kolísá. Příčinou toho, že podíl daňových příjmů na celkových příjmech nesleduje stoupající trend, je zaznamenaná enormní výše kapitálových příjmů v roce 2018. Daňové příjmy jsou tvořeny zejména položkami daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů, a daně ze zboží a služeb v tuzemsku. Méně

se na dané hodnotě potom podílí i daně a poplatky z vybraných činností a služeb (zde spadají převážně místní poplatky) a majetkové daně.

Vzápětí daňových příjmů tvoří druhou největší položku **nedaňové příjmy**. U zmíněného druhu příjmů lze sledovat v rozmezí období 2017-2019 vzájemný soulad mezi vývojem hodnoty a rovněž jejich podílu na obecních příjmech. Tyto příjmy v uvedeném období stále klesají. Zároveň je možno pozorovat klesající trend i u podílu nedaňových příjmů na příjmech celkových. Klesající trend končí s rokem 2019 a následuje růst hodnoty o asi 45 %. Zatím co výše nedaňových příjmů vykazala stoupající charakter, podíl na celkových příjmech se drží stále klesající tendence. Příjmy z poskytování služeb a výrobků tvoří podstatnou část nedaňových příjmů v konečné výši. Na nedaňových příjmech se ve všech analyzovaných letech podílí nejvíce příjmy z poskytování služeb a výrobků. Zmíněné příjmy tvoří v každém období svou výší více než 75 % z celkové hodnoty nedaňových příjmů. Obec dosahuje daných výsledků díky příjmům z lesního hospodářství, z prodeje publikací, z provozování poštovních služeb v obci, příjmů ze stočného a odpadového hospodářství. Dále zde spadají příjmy z pronájmu Koliby (poskytování ubytovacích a stravovacích služeb), místního výletišť (řazeno do kategorie Hospody a hostince) a kiosku, který se nachází v areálu koupaliště. Do nedaňových příjmů také patří příjmy z rozvozu obědů v rámci katastru obce a příjmy z pronájmu pozemků.

Kapitálové příjmy zaznamenaly ze všech druhů příjmů nejrazantnější změnu hodnot. Na zmíněném enormním výkyvu se v roce 2018, kdy výše kapitálových příjmů dosáhla oproti předešlému roku 2017 nárůstu ve výši 2 905 %, se podílely zejména příjmy z prodeje ostatních nemovitých věcí a jejich částí. V daném roce obec eviduje příjmy z prodeje JZD ve výši 2 339,64 tis. Kč. Zbylou část celkových kapitálových příjmů tvoří příjmy z prodeje pozemků. V roce 2017 a 2019 tvoří celou část pouze příjmy z prodeje pozemků. V roce 2020 je struktura kapitálových příjmů rozmanitější. Kromě příjmů z prodeje pozemků a ostatních nemovitých věcí a jejich částí jsou kapitálové příjmy tvořeny také přijatými příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku.

Přijaté transfery nabývají v průběhu vybraných let kolísavého trendu. V obecních příjmech eviduje obec ve vybraném období účelové prostředky, které se dělí na investiční a neinvestiční dotace. Podobně jako u daňových příjmů v prvních třech sledovaných letech nabývá výše přijatých transferů stále nižších hodnot. Zatím co podíl přijatých transferů na rozpočtových příjmech nesleduje klesající trend, podíly v jednotlivých letech fluktuují. V roce 2018 dochází k poklesu hodnoty o necelý procentuální bod a současně klesá i podíl

na celkových příjmech. Z uvedeného tvrzení vyplývá, že ve vybraném období dochází k poklesu hodnoty přijatých transferů a současně klesá jejich podíl na rozpočtových příjmech. Výjimkou je rok 2019, kdy výše přijatých transferů stále klesá. Přesto ale podíl na obecních příjmech tvoří vyšší procentuální hodnotu oproti předchozímu období. U podílu přijatých transferů na celkových příjmech tedy není zachována klesající tendence. Nejvyšší hodnotu přijatých transferů eviduje obec až v posledním uvedeném období. V daném roce taktéž podíl přijatých transferů nabývá největšího podílu na obecních příjmech. Rekordní nárůst výše přijatých transferů způsobily především neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu a investiční přijaté transfery ze státních fondů. Co se týče velikosti přijatých účelových dotací, patří mezi nejvýraznější dotace na stavební úpravy lesní cesty Žár, dotace na opravu obecních bytů v bytovém domě Zděchov, dotace na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity, se kterou se obec již řadu let potýká. Dále obec přijala příspěvek na obnovu břehového opevnění a prahů na Mísenském potoce a dotaci na obnovu místní komunikace. Strukturu přijatých prostředků mimo jiné doplňuje jednorázový nenávratný příspěvek SARS COV-2.

Tabulka 12 Skutečné příjmy

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
PŘÍJMY	17 575,52	20 717,59	17 848,09	26 519,75
Daňové příjmy	8 037,27	8 722,01	9 565,25	8 847,36
Nedaňové příjmy	6 405,70	6 352,33	5 268,36	7 598,19
Kapitálové příjmy	87,15	2 619,04	28,70	928,67
Přijaté transfery	3 045,40	3 024,21	2 985,78	9 145,53

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 13 Vertikální a horizontální analýza skutečných příjmů

%	2017	2018	2019	2020	18/17	19/18	20/19
PŘÍJMY	100,00	100,00	100,00	100,00	17,88	-13,85	48,59
Daňové příjmy	45,73	42,10	53,59	33,36	8,52	9,67	-7,51
Nedaňové příjmy	36,45	30,66	29,52	28,65	-0,83	-17,06	44,22
Kapitálové příjmy	0,50	12,64	0,16	3,50	2905,21	-98,90	3135,80
Přijaté transfery	17,33	14,60	16,73	34,49	-0,70	-1,27	206,30

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

5.3.2 Výdaje rozpočtu

Skutečné výdaje (tabulka č. 14 a č. 15) mají v průběhu let 2017-2019 stoupající charakter. Co se týká hodnoty výdajů, nejpříznivější výše dosáhla obec v posledním zkoumaném roce, kdy daná hodnota byla ze všech vybraných let nejnižší. Z uvedeného tvrzení tedy vyplývá, že největší hodnoty dosahují výdaje v předposledním sledovaném období (2019). Struktura daných výdajů se mezi zkoumanými lety zásadně nemění. Platí, že ve všech letech se na skutečných výdajích podílí z větší části výdaje běžné. Zbylou část poté tvoří výdaje kapitálové, které zaznamenaly v roce 2020 prudký pokles hodnoty.

Vývoj **běžných výdajů** je podobně jako u celkových výdajů charakterizován stoupajícím trendem. Mezi analyzovanými lety 2017-2019 došlo každoročně ke zvýšení hodnoty o zhruba 6 %. Mezi posledními roky došlo k významnějšímu růstu hodnoty o necelých 19 %. Na průběhu běžných výdajů se ve všech letech podílí z nejdůležitější části neinvestiční nákupy a související výdaje. Tyto výdaje jsou tvořeny zejména položkou nákup ostatních služeb. Druhou položkou, která má značný vliv na konečnou sumu běžných výdajů jsou platy a podobné související výdaje. Nejpříznivější výše dosahují výdaje vynaložené na platy v roce 2017, kdy zaznamenaná hodnota byla ze všech vybraných let nejnižší. Naopak v posledním období eviduje obec u zmíněných výdajů rekordní výši. Na nepříznivé hodnotě v roce 2020 se zejména podílí platy zaměstnanců v pracovním poměru vyjma zaměstnanců na služebních místech. V daném roce zároveň obec vynaložila ze všech sledovaných let nejvíce prostředků na odměny členů zastupitelstva.

Jak již bylo zmíněno, **kapitálové výdaje** se na obecních výdajích podílí z menší části nežli výdaje běžné. Jejich podíl na celkových výdajích kolísá a pohybuje se v široké škále 14–43 %. Výše kapitálových výdajů je dána z více než 90 % výdaji na nákup dlouhodobého hmotného majetku – konkrétně budov, zařízení a hal. V posledních 3 letech potom chybějící výši doplňuje hodnota položek stroje, přístroje a zařízení a pozemky. Svou strukturou se rok 2017 od ostatních vybraných období odlišuje. V uvedeném období obec vynaložila prostředky na účelové investiční transfery nepodnikajícím fyzickým osobám. Účelem transferu bylo odvádění a čištění odpadních vod. Velmi razantní pokles hodnoty kapitálových výdajů mezi posledními dvěma vybranými lety byl způsobem především položkou budova, haly a stavby – konkrétně podpora ostatních produkčních činností, kdy obec v roce 2019 evidovala danou položku ve výši 5767,63 tis. Kč. V následujícím roce hodnota položky podpora ostatních produkčních činností klesla na pouhých 80,00 tis Kč. Zmíněný výkyv zapříčinila investiční akce. V uvedeném roce byla realizována stavební

investice „Lesní cesta Žár, etapa I“, což zapříčinilo růst dané položky. V roce 2020 eviduje obec v dané položce pouze zhotovený projekt na navazující stavební investici „Lesní cesta Žár, etapa II“.

Tabulka 14 Skutečné výdaje

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
VÝDAJE	18 684,34	19 327,82	23 353,67	18 263,94
Běžné výdaje	11 730,29	12 468,36	13 208,61	15 672,89
Kapitálové výdaje	6 954,05	6 859,46	10 145,06	2 591,05

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Tabulka 15 Vertikální a horizontální analýza výdajů

%	2017	2018	2019	2020	18/17	19/18	20/19
VÝDAJE	100,00	100,00	100,00	100,00	3,44	20,83	-21,79
Běžné výdaje	62,78	64,51	56,56	85,81	6,29	5,94	18,66
Kapitálové výdaje	37,22	35,49	43,44	14,19	-1,36	47,90	-74,46

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

5.3.3 Financování

Níže uvedená tabulka zachycuje financování obce Zděchov ve vybraných letech 2017-2020. Na první pohled je zřejmá vysoká hodnota dlouhodobých přijatých půjčených prostředků v roce 2019. V uvedeném roce obec přijala dlouhodobý úvěr na financování řady projektů v celkové částce 8 000,00 tis. Kč. Účelem tohoto úvěru bylo rozšíření splaškové kanalizace, opravení lesní cesty, vybudování sběrného dvora a sušírny ovoce. Obec bude daný úvěr splácet od příštího roku (2021) pravidelnými měsíčními splátkami. V roce 2017 přijala obec úvěr na realizaci půdní vestavby budovy TJ Sokol, na zlepšení tepelně technických vlastností budovy OÚ a obecního bytového domu. Zmíněný úvěr byl splacen na konci roku 2020. Nejstarší přijatý úvěr, který obec v současné chvíli stále splácí, byl přijat v roce 2014 na realizaci projektu „Kanalizace a ČOV Zděchov“ ve výši 12 000,00 tis. Kč. Předpokládaná doba splacení tohoto úvěru je stanovena na rok 2025. Nejnovější úvěr vzhledem k vybranému období přijala obec v roce 2020 na nákup auta Toyota. Nákup vozidla byl nezbytným krokem pro práci místního lesního správce. Financování pořízení nového vozidla bylo v poloviční výši zapláceno v hotovosti. Na zbylou část byla uzavřena úvěrová smlouva ve výši 398,21 tis. Kč.

Tabulka 16 Financování

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
FINANCOVÁNÍ	1 108,81	-1 389,78	5 505,58	-8 255,81
Změna stavu krátkodobých prostředků na BÚ	-1 039,42	502,38	-571,12	-1 921,69
Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky	2 969,08	0,00	8 000,00	398,21
Uhrazené splátky dlouhodobých půjček	-864,24	-1 884,24	-1 884,24	-6 811,85
Operace nemající charakter příjmů a výdajů	43,40	-7,91	-39,06	79,51

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

5.4 Analýza pomocí vybraných poměrových ukazatelů

Ukazatel autarkie dosahuje ve všech sledovaných letech výsledků nad doporučeným minimem. Výpočet byl proveden pomocí nákladů a výnosů z hlavní činnosti územní samosprávné jednotky. Pro klasifikování hodnot jako příznivých či doporučených je stanovena hranice alespoň 100 %. Pozitivní výsledné hodnoty jsou pro obec Zděchov známkou soběstačnosti ve vybraném období. Z uvedených hodnot lze vyvodit, že výnosy převyšují náklady z hlavní činnosti obce, jelikož se všechny zjištěné výsledky nachází ve vybraných letech nad hranicí 100 %. Obec Zděchov tak vykázala kladný hospodářský výsledek z hlavní činnosti pro roky 2017-2020. Nejpriznivějšího výsledku ukazatele autarkie dosáhla obec v prvním sledovaném roce s výslednou hodnotou 128,55 %. V následujícím roce lze sledovat pokles hodnoty o zhruba 14 %. V roce 2019 výsledek autarkie mírně stoupl oproti předešlému roku, avšak nedosahuje nejvyšších hodnot zjištěných v roce 2017. Vývoj zjištěných hodnot ukazatele autarkie má kolísavý charakter, ale v posledních 3 letech hodnoty mírně stoupají, jak lze vypořadovat z následující tabulky a grafu.

Tabulka 17 Autarkie na bázi výnosů a nákladů

%	2017	2018	2019	2020
Autarkie na bázi výnosů a nákladů	128,55	111,89	114,65	117,32

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Obrázek 5 Autarkie na bázi výnosů a nákladů

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Běžná likvidita nabývá v letech 2017-2020 velmi nestálých, rychle se měnících hodnot. U ukazatele běžné likvidity se obecně doporučuje dosahovat konečného rozmezí 1,5-2,5. Toto kritérium je splněno pouze v posledním roce. V ostatních letech se výsledek nachází značně nad maximální doporučenou hodnotou anebo naopak velmi nízko pod minimální hranicí. Rizikových hodnot dosáhla obec v letech 2017 a 2018, kdy poměr mezi oběžnými aktivy a krátkodobými cizími zdroji nebyl příliš velký. Nejvyšší výsledek byl zaznamenán v roce 2019, ve kterém činí hodnota běžné likvidity až 3,47. Daný rezultat se nachází již nad horní mezí. Konečná výše ukazatele běžné likvidity v roce 2019 byla způsobena růstem hodnoty oběžných aktiv o zhruba 128 % oproti předchozímu roku. K nejvýznamnější změně v oběžných aktivech došlo v položce krátkodobé pohledávky, kdy se její hodnota zvýšila o zhruba 147 %. Na výrazné změně výše krátkodobých pohledávek se podílela zejména položka dohadné účty aktivní a ostatní krátkodobé pohledávky.

Pohotovlá likvidita dokonale sleduje výsledné hodnoty běžné likvidity. Zásoby obce mají zanedbatelný podíl na celkové výši oběžných aktiv a jejich výše za sledované roky 2017-2019 stále mírně klesá. Proto dochází u pohotovlá likvidity k téměř identickým výsledkům jako u ukazatele běžné likvidity. Ve všech letech se hodnoty liší maximálně o dvě setiny. Doporučené hodnoty u pohotovlá likvidity se pohybují v rozmezí 1-1,5. K výraznému výkyvu došlo v roce 2019, kdy byla příčina tohoto jevu podrobně analyzována u ukazatele běžné likvidity. Z hlediska pohotovlá likvidity dosáhla obec

ideálních hodnot pouze v prvním sledovaném roce. Poté hodnoty nabývají příliš nízkých ba naopak zbytečně vysokých hodnot.

Okamžitá likvidita se podobně jako tomu je u běžné a pohotové likvidity drží kolísavého trendu vypočtených hodnot. Rozdíl mezi okamžitou likviditou a běžnou a pohotovou je očištění o méně likvidní položky, jak již bylo řečeno v teoretické části této práce. Důsledkem toho hodnoty okamžité likvidity nedosahují takových výkyvů. Ideální hodnota se dá pozorovat v roce 2017. V kontextu s okamžitou likviditou se pracuje s doporučenými hodnotami 0,2-0,5. V následujících dvou letech se hodnoty likvidity I. stupně pouze přibližují doporučenému rozmezí, avšak na něj nedosahují. V neposlední řadě rok 2020 se již vymyká dosažení dokonalých výsledků. Za tímto jevem stojí zvýšení hodnoty krátkodobého finančního majetku o necelých 137 %. Ve zmíněném majetku eviduje obec pouze jedinou položku, a to základní běžný účet územních samosprávných celků. Příložená tabulka popisuje vývoj hodnot ukazatele likvidity.

Tabulka 18 Ukazatel likvidity

	2017	2018	2019	2020
Běžná likvidita	1,10	0,71	3,47	1,96
Pohotová likvidita	1,09	0,70	3,46	1,94
Okamžitá likvidita	0,34	0,16	0,58	1,09

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Ukazatel **celkové zadluženosti** nabývá v analyzovaném období velmi nízkých procentuálních hodnot. Vývoj celkové zadluženosti ve vybraných letech se vyvíjí téměř identicky, o čemž značí níže příložená tabulka. Nevýraznou změnou jsou poté poslední 2 sledované roky 2019 a 2020, kdy došlo nejprve k velmi nepatrnému zvýšení, a poté k zanedbatelnému poklesu hodnoty celkové zadluženosti. Ve srovnání s podnikatelskou sférou by takto uvedené nízké hodnoty byly značně pod doporučeným minimem. Jelikož jsou vlastní zdroje dražší než cizí zdroje, došlo by k zbytečně drahému financování majetku podniku.

Tabulka 19 Celková zadluženost

%	2017	2018	2019	2020
Celková zadluženost	0,10	0,10	0,11	0,08

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Ukazatel dluhové služby patří mezi informativní ukazatele Ministerstva financí České republiky. Výpočet je patrný z níže přiložené tabulky – nejprve se vypočte dluhová základna jako součet daňových, nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací. Sumou úroků, splátek jistin, dluhopisů a leasingu se zjistí dluhová služba, která tvoří další rozhodující indikátor pro výpočet ukazatele dluhové služby. Poměrem mezi dluhovou základnou a dluhovou službou je výsledný ukazatel dluhové služby. Ministerstvo financí stanovuje jako maximální hranici tohoto ukazatele 30 %. Analyzovaná obec ve vybraném období nepřekročila maximální doporučenou hranici, avšak hodnoty vykazují stoupající tendenci.

Tabulka 20 Ukazatel dluhové služby

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
Daňové příjmy	8 037,27	8 722,01	9 565,25	8 847,36
Nedaňové příjmy	6 405,70	6 352,33	5 268,36	7 598,19
Kapitálové příjmy	87,15	2 619,04	28,70	928,67
Přijaté transfery	3 045,40	3 024,21	2 985,78	9 145,53
Dluhová základna	17 575,52	20 717,59	17 848,09	26 519,75
Úroky	192,93	198,64	327,08	230,67
Splátky jistin a dluhopisů	864,24	1 884,24	1 884,24	6 811,85
Dluhová služba	1 057,17	2 082,88	2 211,32	7 042,52
UKAZATEL DLUHÉ SLUŽBY (%)	6,02	10,05	12,39	26,56

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Ukazatel rozpočtové odpovědnosti (tabulka č. 21) se řadí mezi monitorující ukazatele MF ČR. Výsledné hodnoty daného ukazatele by neměly překročit hranici 60 %. Výpočet se provede podílem mezi průměrem obecních příjmů za poslední 4 roky a zadlužeností v daném roce. Lze konstatovat, že obec Zděchov dosahuje velmi příznivých výsledků. Ojedinelou situací se stal rok 2019, kdy hodnota toho ukazatele činí necelých 80 %. Příčinou neobvykle vysoké hodnoty bylo přijetí úvěru na financování projektů (viz Financování).

Tabulka 21 Ukazatel rozpočtové odpovědnosti

tis. Kč	2017	2018	2019	2020
Průměr příjmů za poslední 4 roky	25 618	21 002	17 946	20 665
Zadluženost	9 883	7 999	14 114	7 701
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (%)	38,58	38,09	78,65	37,27

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Suma **koeficientu samofinancování** a ukazatele celkové zadluženosti se rovná 1. Provedené výpočty potvrzují, že se v případě koeficientu samofinancování jedná o tzv. doplňkový ukazatel celkové zadluženosti. Z vypočítaných hodnot je možné říct, že majetek obce je kryt z 90 % vlastními zdroji a zbylých 10 % pokrývá cizí kapitál. Jak již bylo zmíněno, zadlužení obce Zděchov je pouze minimální. Shodně jako u ukazatele míry zadluženosti se dá pozorovat v prvních dvou analyzovaných letech stálý vývoj. Nemění se výši dat narušuje pouze předposlední vybraný rok, kdy dochází k zanedbatelnému poklesu o jednu setinu a následně rok 2020 s pouze nepatrným nárustem. V průběhu let 2017-2019 dochází postupně k zvyšování aktiv (pasiv) obce a zároveň stoupá podíl vlastního kapitálu. V posledním analyzovaném roce je zachována stoupající tendence vlastního kapitálu, avšak výše celkové bilanční sumy zaznamenala pokles.

V případě **míry zadluženosti** lze z níže uvedené tabulky hodnotit výsledky nadmíru pozitivně. V daném ukazateli zadluženosti platí pro hodnoty menší než 1 malá zadluženost a hodnoty vyšší než 1 jsou známkou větší zadluženosti. Z vypočítaných dat vztahujících se k obci Zděchov je na první pohled zřejmá velmi nízká míra zadluženosti. Největší nárůst míry zadluženosti lze pozorovat v roce 2019, kdy však došlo ke zvýšení o pouhé 2 zanedbatelné setiny. Mezi posledními vybranými lety je stoupající trend nahrazen trendem klesajícím. Fluktuace výše cizích zdrojů v průběhu uvedených let není až tak důležitá, jelikož se jedná v porovnání s hodnotou vlastních zdrojů pouze o nepatrný podíl. Jelikož vlastní kapitál tvoří až 90 % z celkové hodnoty zdrojů krytí.

Ukazatel úrokového krytí vykazuje klesající trend až do roku 2019. Poté dochází mezi posledními dvěma lety k razantnímu zvýšení z 9,30 na 17,80. Hodnota mezi lety 2017 a 2018 klesla o zhruba 42 %, zatím co pokles mezi rokem 2018 a 2019 byl zaznamenán ve výši necelých 32 %. Přestože daná data v průběhu prvních 3 let stále klesají, registrovaný úbytek není již tak početný, a každoročně se procentní výše poklesu zmenšuje. Ustavičně se zmenšující hodnoty úrokového krytí jsou známkou stále se snižující schopnosti obce hradit úroky pomocí cizího kapitálu. Na druhou stranu je nutné podotknout, že zaznamenané hodnoty jsou stále vysoko nad minimální doporučenou hranicí. Příčinou vysoké výsledné hodnoty v prvním sledovaném roce byla částka výsledku hospodaření před zdaněním, která je nutná pro výpočet EBITU. Níže uvedený graf zaznamenává vývoj hodnot úrokového krytí.

Obrázek 6 Úrokové krytí

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

Zjištěné hodnoty **stavu kapitalizace** nabývají ve všech vybraných letech ideálních výsledků. Uplatňuje se zde zlaté pravidlo financování – dlouhodobý majetek je nutné krýt dlouhodobými zdroji. Z vypočítaných hodnot lze konstatovat, že dlouhodobé zdroje efektivně pokrývají stálá aktiva. V žádném roce nedochází ke stavu podkapitalizace majetku a zároveň ani k překapitalizování. Výsledek mírně pod doporučovanou hodnotou 1 je možno sledovat pouze v jediném roce, a to v roce 2018, kdy výsledná hodnota činí 0,99. Provedeným výpočtem byla v roce 2019 zjištěná hodnota 1,04 nacházející se velice nepatrně nad hranicí 1. Z uvedené hodnoty tudíž nelze uvažovat o stavu překapitalizování a s tím spojeným nadbytečným objemem oběžných aktiv. Z hlediska vývoje ve všech zmíněných letech dosahují hodnoty velmi podobné výše. Propad v roce 2018 se dále neprohlubuje a v následujícím roce dokonce dosáhl stav kapitalizace nejvyšší zaznamenaná hodnoty, o čemž svědčí přiložená tabulka.

Tabulka 22 Další ukazatele zadluženosti

	2017	2018	2019	2020
Koeficient samofinancování	0,90	0,90	0,89	0,92
Míra zadluženosti	0,11	0,11	0,13	0,08
Úrokové krytí	23,67	13,53	9,30	17,80
Stav kapitalizace	1,00	0,99	1,04	1,02

Zdroj: interní výkazy obce; vlastní zpracování

6 SHRNU TÍ A ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ

Provedením analýzy **majetkové struktury** bylo zjištěno, že ve všech letech se na majetku obce podílí z více než 90 % dlouhodobý majetek. Zbylá procenta poté tvoří majetek oběžný. Struktura aktiv obce je pro samosprávné celky typická a nedochází tak, k žádnému atypickému jevu. Ve značné míře tvoří stálá aktiva dlouhodobý hmotný majetek. Struktura oběžných aktiv je proměnlivá, kdy na konečné hodnotě se nejvíce podílí krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek. **Finanční struktura** je z převážné části tvořena vlastním kapitálem, který vykazuje stoupající charakter. Cizí zdroje se na pasivech podílejí již v menší míře. Jejich hodnota je daná především dlouhodobými a krátkodobými závazky. Obec ve všech letech vykázala kladný hospodářský výsledek z hlavní činnosti. **Náklady** společně s **výnosy** dosahují v posledním roce (2020) nejvyšší zaznamenané hodnoty. Z převážné části je hodnota nákladů daná náklady z činnosti, které jsou tvořeny především náklady na mzdy, na ostatní služby a na odpisy majetku. Zbylou část, v již menší míře, tvoří finanční náklady, náklady na transfery a daň z příjmů. Co se týká výnosů, na jejich hodnotě se razantně podílejí výnosy z činnosti, výnosy z transferů a výnosy ze sdílených daní a poplatků. Naproti tomu finanční výnosy tvoří pouhá 3 % z celkové hodnoty výnosů. Podíl jednotlivých druhů **příjmů** se v průběhu vybraného období příliš nemění. Jedinou výjimkou jsou přijaté transfery, jejichž hodnota se mezi posledními lety rekordně zvýšila. Daný nárůst byl způsoben především neinvestičními přijatými transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu a investičními přijatými transfery ze státních fondů. Ve všech letech z celkové hodnoty obecních příjmů tvoří daňové příjmy největší podíl. Významně se na příjmech obce podílí i nedaňové příjmy. Obecní **výdaje** dosáhly nejpříznivější hodnoty v roce 2020. Ve všech letech je zachován převažující podíl běžných výdajů nad výdaji kapitálovými.

Na základě **poměrových ukazatelů** lze obec charakterizovat jako soběstačnou. Svědčí o tom především ukazatel autarkie a koeficient samofinancování, které nabývají velmi příznivých, pro obec efektivních hodnot. Obec je také poměrně v nízké míře zadlužena. Dané tvrzení lze podložit vypočítanými ukazateli zaměřenými na zjištění zadluženosti, kdy tyto hodnoty jsou v rámci limitů stanovených Ministerstvem financí ČR. Pokud by došlo k jakékoliv náhlé situaci, kdy by byla obec nucena přijmout nový úvěr, neovlivní to nijak zásadně ekonomický chod obce. U ukazatele likvidity byly zjištěny velmi zajímavé nestálé hodnoty, způsobené především rychlým růstem hodnoty základního účtu samosprávných celků či krátkodobých pohledávek.

Nyní budou představeny rady a doporučení pro zlepšení kvality hospodaření pro analyzovanou obec Zděchov.

Obec by měla sledovat schválený a skutečný rozpočet a odchylky mezi nimi. Doporučuji se více zaměřit na zjištěné odchylky mezi skutečnými a schválenými příjmy a výdaji. Ve vybraném období dosáhla obec ve 2 letech deficitu rozpočtu. Zmíněná skutečnost byla způsobena především přijatými transfery, kdy obec ve schváleném rozpočtu počítala s jinou výší, než která jí byla skutečně poskytnuta. Zastupitelstvo obce může ovlivnit výši daňových i nedaňových příjmů. Po provedeném průzkumu bylo zjištěno, že místní poplatky jsou nastaveny v souladu s okolními obcemi. Do nedaňových příjmů spadá vstupné do areálu koupaliště. Po porovnání výše vstupného ve Zlínském kraji do podobných objektů bylo zjištěno, že daná částka odpovídá zařízením v kraji. Doporučila bych se více zaměřit na propagaci koupaliště (obnova vybledlých plakátů v sousedních obcích, značení cesty na koupaliště v obci). Na závěr doporučuji sledovat výsledné hodnoty poměrových ukazatelů. Zhodnocení a porovnání vývoje z dlouhodobého časového hlediska může vést k zajímavým zjištěním. V případě pozitivních hodnot se zastupitelstvo obce ujistí, že hospodaření obce je efektivní. Na druhou stranu méně uspokojující data povedou vedení obce k hledání příčin a nápravných řešení.

Obec aktivně sleduje možnosti získání dotačních programů v návaznosti na dlouhodobé strategické plány obce. Svědčí o tom řada projektů, mezi které patří:

- Rozšíření vodovodu a splaškové kanalizace v horní části obce.
- Dokončení projektové dokumentace na rozšíření obecního hřbitova a na půdní vestavbu a výměnu střešní krytiny na budově základní a mateřské školy.
- V současné chvíli je dokončen výkup pozemků a vyřízení potřebného stavebního povolení pro vybudování malé vodní plochy.
- Obec dále plánuje pořízení malotraktoru. Veškeré potřebné dokumenty jsou připraveny a vyřízeny. Schválená je i dotace v hodnotě necelých 50 % z celkové hodnoty nákladů. Zároveň zastupitelstvo upozorňuje, že realizace závisí na vývoji daňových příjmů a příjmů z lesního hospodářství v následujících letech.
- Cílem dalšího projektu je revitalizace zeleně v obci. Jedná se o dlouhodobě připravovanou akci. Výše dotace činí zhruba 85 % z celkové hodnoty projektu.

- Realizace digitálního rozhlasu, pořízení elektrocentrály a zároveň aktualizace a digitalizace povodňového plánu obce. Dotace na danou realizaci činí 85 % z celkové hodnoty zakázky.
- Pořízení dopravního vozidla pro potřeby SDH. Důvodem nákupu nového vozidla je povinnost obce zabezpečit funkčnost jednotky SDH obce. Společně tvoří přijaté dotace na nákup vozidla od Ministerstva vnitra ČR a Zlínského kraje 60 % z celkové kupní ceny.
- V rámci doplnění směrového značení pro cykloturisty mezi cyklostezkou Bečva a BEVLAVA, vybudování informačních tabulí a přístřešku pro cyklisty a vyhotovení 2000 ks map činí dotace na realizaci zhruba 85 %.

(Zděchovský zpravodaj, 2020)

Závěrem lze zhodnotit, že obec Zděchov hospodaří se svými vlastními i svěřenými prostředky efektivně. Doporučuji pokračovat v hospodaření obce v dosavadním nastoleném trendu. Obec by určitě neměla polevovat v aktivním přístupu v rámci nenárokových dotací, ovšem v rámci udržitelného financování. K čemuž pomůže právě sledování ukazatelů v dlouhodobém kontextu, jak již bylo výše zmíněno.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zhotovena za účelem posouzení vývoje hospodaření obce Zděchov ve vybraných letech 2017-2020. Analýza hospodaření byla provedena za pomoci vybraných poměrových ukazatelů finanční analýzy, a zpracování vertikální a horizontální analýzy dat získaných z interních výkazů obce.

Teoretická část byla rovnoměrně rozvržena mezi základní objasnění hospodaření územních samosprávných celků a seznámení se s metodami finanční analýzy. V souvislosti s tématem práce byl úvod teoretické části věnován obecně veřejné správě a jejímu dělení. Následující část se již zabývala výhradně obcemi, jejich typologií a orgány. Význačná část poté obsahovala vyjasnění principů, dle kterých obce hospodaří. Závěr teoretické části se poté věnuje finanční analýze a jejím metodám, které byly použity v další části této práce. Dostatečně byly vyjmenovány a definovány poměrové ukazatele finanční analýzy i vysvětlen rozdíl mezi vertikální a horizontální analýzou.

Úvod praktické části je věnován představení obce Zděchov, struktuře obyvatelstva v obci a podílu nezaměstnaných v rámci analyzovaného období. Zbývající část obsahuje praktické zpracování vertikální a horizontální analýzy majetkové a finanční struktury, nákladů a výnosů i příjmů a výdajů obce. Nechybí ani vypracování poměrových ukazatelů a zhodnocení celkového vývoje hospodaření obce Zděchov. Poslední kapitola se věnuje závěrečnému shrnutí zjištěných výsledků a obecných návrhů na zlepšení hospodaření obce. Jak již bylo zmíněno, hospodaření obce Zděchov je vyhodnoceno v této práci jako efektivní. O efektivnosti obecního hospodaření svědčí především vypracovaná analýza.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BUCHTA, Petr, 2016. *Veřejné finance*. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 156 s. ISBN 9788074521164.

ČERNOHORSKÝ, Jan, 2020. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, 460 s. ISBN 9788027122158.

ČIŽINSKÁ, Romana, 2018. *Základy finančního řízení podniku*. Praha: Grada Publishing, 240 s. ISBN 9788027101948.

HEJDUKOVÁ, Pavlína, 2015. *Veřejné finance: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, xii, 252 s. ISBN 9788074002984.

KÁŇA, Pavel a Petra KALOUSKOVÁ, 2019. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium na středních a vyšších odborných školách*. 5. aktualizované vydání. Ostrava: Montanex, 416 s. ISBN 978-80-7225-465-1.

KNÁPKOVÁ, Adriana a kol., 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 228 s. ISBN 9788027105632.

LEE, Robert D., Ronald Wayne JOHNSON a Philip G. JOYCE, 2013. *Public budgeting systems*. Ninth edition. Burlington: Jones & Bartlett Learning, 656 s. ISBN 9781449627904.

LOCHMANNOVÁ, Alena, 2017. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. Prostějov: Computer Media, 116 s. ISBN 9788074022951.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL, 2015. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 208 s. ISBN 9788024755618.

MÁČE, Miroslav, 2019. *Finanční účetnictví veřejného sektoru*. Praha: Grada, 601 s. ISBN 9788027120024.

MALAST, Jan, 2016. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 340 s. ISBN 9788026106579.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA, 2019. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 220 s. ISBN 978-80-271-2034-5.

NOVOTNÝ, Vladimír a kol., 2017. *Veřejná správa v zemích Visegrádské čtyřky: (Česká republika, Maďarsko, Polská republika, Slovenská republika)*. Praha: Leges, 189 s. ISBN 9788075022158.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck, xiv, 178 s. ISBN 9788074003424.

PEKOVÁ, Jitka, Marek JETMAR a Petr TOTH, 2019. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer, 783 s. ISBN 978-80-7598-209-4.

POMAHAČ, Richard, 2013. *Veřejná správa*. V Praze: C.H. Beck, xx, 315 s. ISBN 9788074004476.

POSPÍŠIL, Petr, 2013. *Právnícké osoby obcí a krajů*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, xv, 262 s. ISBN 9788073579821.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 280 s. ISBN 9788024756080.

RŮČKOVÁ, Petra, 2019. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 152 s. ISBN 9788027120284.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie, 2015. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 179 s. ISBN 9788074789670.

SCHOLLEOVÁ, Hana, 2017. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 271 s. ISBN 9788027104130.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, 2016. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 284 s. ISBN 9788027100484.

TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, Petra a Eva JELÍNKOVÁ, 2018. *Podniková ekonomika – klíčové oblasti*. Praha: Grada Publishing, 255 s. Expert. ISBN 9788027106899.

VODÁKOVÁ, Jana, 2013. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 207 s. ISBN 9788074783241.

WOKOUN, René, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 474 s. ISBN 9788073803049.

Internetové zdroje

Finanční řízení obcí, 2020. In: *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Praha [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/media/publikace/a/projekt-eso-vydal-publikaci-financni-rizeni-obci>

Jsem zastupitel, 2018. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/jsem-zastupitel-publikace-pro-nove-zastupitele-pdf>

Monitoring hospodaření územních samosprávných celků, 2018. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2021-05-07]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-uzemnich-samospra>

Nezaměstnanost v obcích od března 2014, 2021. In: *Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky* [online]. [cit. 2021-5-31]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace5>

O obci, 2021. In: *Obec Zděchov* [online]. [cit. 2021-05-18]. Dostupné z: <https://www.zdechov.cz/o-obci/ds-50/p1=52>

Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2014, 2014. In: *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra o. o. [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/media/publikace/a/vysla-nova-prirucka-pro-clena-zastupitelstva-obce>

Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2018, 2018. In: *Svat měst a obcí České republiky* [online]. Praha: ASTRON print [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/media/publikace/a/prirucka-pro-clena-zastupitelstva-obce-po-volbach-2018-1>

Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí, 2018. In: *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/rozpoctove-hospodareni-pro-zastupitele-obci>

Veřejná databáze: Vše o území, 2021. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2021-03-31]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>

Zděchovský zpravodaj, 2020. In: *Obec Zděchov* [online]. [cit. 2021-06-09]. Dostupné z: <https://www.zdechov.cz/zdechovsky-zpravodaj/ds-1047>

Legislativní dokumenty

Vyhláška č. 323/2002 Sb. ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-323>

Zákon č. 2/1969 Sb. ze dne 8. ledna 1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>

Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení). In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit.2021-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Zákon č. 23/2017 Sb. ze dne 17. ledna 2017 o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2021-05-06]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-23>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČOV	Čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
EBIT	Zisk před úroky a daněmi
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
MF	Ministerstvo financí
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
SDH	Sbor dobrovolných hasičů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Znak obce Zděchov	32
Obrázek 2 Podíl nezaměstnaných	33
Obrázek 3 Majetková struktura.....	34
Obrázek 4 Výsledek hospodaření běžného účetního období	41
Obrázek 6 Autarkie na bázi výnosů a nákladů	49
Obrázek 7 Úrokové krytí	53

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Stav obyvatel	32
Tabulka 2 Majetková struktura	36
Tabulka 3 Vertikální a horizontální analýza majetkové struktury	36
Tabulka 4 Finanční struktura	37
Tabulka 5 Vertikální a horizontální analýza finanční struktury	38
Tabulka 6 Struktura náklady	39
Tabulka 7 Vertikální a horizontální analýza nákladů	39
Tabulka 8 Struktura výnosů	40
Tabulka 9 Vertikální a horizontální analýza výnosů	41
Tabulka 10 Schválený rozpočet	42
Tabulka 11 Skutečný rozpočet	43
Tabulka 12 Skutečné příjmy	45
Tabulka 13 Vertikální a horizontální analýza skutečných příjmů	45
Tabulka 14 Skutečné výdaje	47
Tabulka 15 Vertikální a horizontální analýza výdajů	47
Tabulka 16 Financování	48
Tabulka 17 Autarkie na bázi výnosů a nákladů	48
Tabulka 18 Ukazatel likvidity	50
Tabulka 19 Celková zadluženost	50
Tabulka 20 Ukazatel dluhové služby	51
Tabulka 21 Ukazatel rozpočtové odpovědnosti	51
Tabulka 22 Další ukazatele zadluženosti	53